

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Legatus Apostolicus, Sev Concionvm, De Iohannis
Baptistae, Magni, Adversus Incestum reliquaque peccata
Herodis, Libertate, Notae**

Bosquier, Philippe

Coloniae, 1612

Echo Concionis XIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56132)

ac fieri, qua stipe, & longo ordine maiorum il-
lustrum, qui praeuntes exemplo, posteros, vt sequa-
tur, admovent, & penè cogunt detrectantes; qua à
fortuna celsitudine, cui pares virtutes non praestare,
proportionaliter intelligunt. *Notas illis fecerunt vias*
vne praeterunt, & quodammodo post se trahunt, vt cur
tanti adorem rogentur am suorum.

Sal.
Canto

magnum fortunam magnus animus decet. Senec. li. 1. de
Clementia.

Reformidant ferè magni, in humiliorum vilitatè,
degeneri cõuersatione recitare.

Itaque & tales deceat minùs peccare, quàm ple-
beculam.

Plebeculae, quam nec stirps faciem preferens, & ad
alta Virtutis cacumina praesens, nec fortuna ad summa
inuitant, humi repere licet, & nonnunquam plus de-
cet, Potentibus verò non dico peccare non licet, aut
non peccare omninò satis est, sed nec sufficit medio-
cris virtutibus contentos esse.

Sed huius sermonis iste sit finis.

Speraueram quidem argumento ex libro Regum 1.
perperam depropto hodie respondere; sed quia ha-
bee questionem molestissimam & Labirynthio simi-
lem, nec breuitate, quam horae angustia nunc impe-
rat, coactanda est, in crastinum rem totam amanda-
bitur, vt possit commodius vberiusque (si Dominus
voluerit) explicari. Ite in pace.

ECHO

CONCIONIS XIV.

THEMA Dicebat enim Iohannes Herodi: Non liceat
tibi habere uxorem fratris tui. Marci 6. Matth.

14.
Facta repetitione vsitata, sic propositum;

Dicen- 1. Sapientum, & Regum ipsorum dictis probaris;
dum { Regibus non licere quidquid libet;
hodie 2. Probari id ipsum rationibus;
mihi 3. Quid respondendum ob scientibus ex libro Re-
gum; tunc erit vs. Regu &c. AVE.

Sapientum, & Regum ipsorum dictis probari, Regum licere. quidquid libet.

*Plinius
Sec. lib.
de viris
illustribus
c. 28.*

T. Manlium Torquatum ad eò seuerum fuerunt, Auditores &c. vt genij sui conscius, & populari impatiens sub seueris ludicibus, Consulatum petant, quod dicere neque se populi vita, neque salutem suam posse sufferre.

*Concionandi
provincia
cur Auto-
ri iniuc-
dior;*

Si ea causa, Manlio, ad recusandum Consulatum valuit, forsitan eadem mouere iure possit, vel abdicandam omninò susceptam iamdiu concionandi, id est populi dirigendi, & verbis castigandi, uinciam, vel alios multos, ad nunquam suscipiendam.

Eo enim sum & ego ingenio, vt nunquam vitæ populi (ac ne Potentum quidem) non magis, quam illius, aut Baptista noster, sufferre possim, aut ducere: sed nec vicissim populus seueritatem meam ferre, magis, quam populus Romanus illam Manlii, aut Herodes istam Baptista nostri, possit.

*Virgil. 4.
Aeneid.*

Forfitan, si me fata meis paterentur ducere vitam Auspicij, & sponte mea componere curas; aliumque perpetuumque silentium indicerem.

*Carnihil
ominus
suscepta.*

Sed augurijs agimur Diuum, id est voluntate Perceptorum, Dei interpretum, loqui cogimur, & salutem populi, nostræ requieti anteferre.

Quandoquidem ergò Concionatoris, & quilibet Consulis personam Deus, humane fabule creator, mihi quamlibet Manlianum genium spiritumque posuit, vt partes delegatas decenter agam, & consilio cellario esse prouidendum.

Si adhuc populo tuo (ò bone Iesu) sum necessarius, non recuso laborem. non odia, non pericula pro Veritate est, causa Dei viuientis: non recuso, vel cum hoc consilio, id est, cum Baptista nostro pro Veritate mori restat.

Nouimus & nos cum verbo Dei, & cum Christo pro, ob veritatem flagellari.

Veritas si quem hic perdit, cælo red dit. Epaminondas tum nascitur, cum sic moritur.

Non peritat, qui per virtutem interit. Senec. Trag.

Solatium est, pro honesto dura tolerare. Senec. libr. de divi. provident. c. 3. Solatium cum socijs huiusmodi, cum Phocionibus & Baptistis mori.

Famam, aut vitam paucorum annorum aufert homo: Deus reponit sempiternam.

Ocium sanctum quarti charitas veritatis: negotium in-
sum suscipit necessitas charitatis. Quam sarcinam si nullus
imponit, percipienda atque intuenda vacandum est verita-
ti. Si autem imponitur, suscipienda est propter charitatis
necessitatem. D. Aug. lib. 19. civit. c. 19.

Da igitur (bone Iesu) quod iubes, qui iubes quod vis, da
sermonem rectum & bene sonantem in os meum, ut placeat
verbo mea in conspectu Principis, & Potentum.

Iterum enim hodie incunda mihi Charybdis illa
periculosissima, & multorum naufragijs infamis; ite-
rum inquam adtingendum illud, REGIBVS OM-
NIA NON LICERE; Durus sermo, & quis Herodes,
aut Princeps huius seculi potest eum audire?

NON LICERE autem REGIBVS OMNIA, te-
stis est imprimis vox ista Baptistae, ad suum Regem; Nō
licet tibi habere uxorem fratris tui.

Nam si saltem hoc non licuit, ergo falsum, Regib.
licere universa.

Ad stipulan- tur deinde &
1. Sapientes,
2. Reges,
3. Ecclesia, 4. Scriptores.

* 1. Sapientes. Solon imprimis, qui: liquando inter-
rogatus, ecqui posset salua stare Respublica, respon-
dit: Si cives quidem Magistratui obediant, Magistratus au-
tem legibus. Vides Solonem putasse, non licere Poten-
tibus, quidquid libet?

Bias quoq; eam Rempublicam saluam fore censebat,
in qua leges perirent ac tyrannum omnes metuant. Omnes
inquit, omnes, pusilli & magni, Reges & plebes.

Euripides, Non sui, inquit, potentes posse, quod ne-
fas.

Impug-
nata rur-
sus Poten-
tiorum
Omni-
centia,

1. Dictis
Sapien-
tum;
Maximus
ser. 50. &
Stob. Jer.
41.
Stob. ibid.

Senec. in Troade. Seneca Minimum decet libere, cui nimium licet.
 Claud. l. 2. Claudianus: Nec tibi quid liceat, sed quid pro-

celu.
 Obcurrat, mentemque donec respicitur honestis
 Tu tuem, pari emque geras, in consule cunctis,
 Nec tibi nec tua te moueant, sed publica vota.
 Ut Ambrosium taceam, qui sic ad Valentianum

D. Ambr. Praescripsi alijs, praescripsi et tibi. Leges etiam
 ep. 32. rator scri, quas primus ipse constituit.
 Quae Resp. aut quis vnquam Legislator, legi-
 is voluit aut permittit, Principem profusa honestate
 uere?

Imò quae Respubl. aut quis Legislator nocet
 Ficklerus quidam a Iohanne Molano citatur
 cet gentes, populique ordines, sibi fere reuerentia
 frenandorum Regum: cui nulla temporis praesentis
 obesse potest.

Job. Mo. Ne Archipiratis quidem, per alios piratas,
 Ianus de fide v. bel. libus ser. nanda lib. 4. ad ob-
 iecti. 9. liri.

Meminisse igitur oportet Regem quemcumque
 solum quantum illi commissum, sed etiam quantum
 permissum sit.

* 2. Reges ipsi, sed sanctiores illi.
 Antigonus quidam, cum nescio quis dixisset
 Regibus & honesta, & iusta esse, et communi
 Regibus Barbarorum: sed nobis sola honesta sunt. *Antigonus*
 in solo iusta. Phutarch in apophit.

Theodahad apud Cassiodor. Var. libro de
 Cùm unius, inquit, possimus, sola credimus nostri
 danda.

Theodosius Imp. dignam Principe vocem
 it, se regibus subditum esse proficere.

Traianus Imp. & quidem Ethnicus etiam
 non licere potentibus ostendit, cum Sura Traianum
 litum, & Praetorij Praefecto eniem portum
 Cape hoc, et si quidem recte ex voluntate
 perueno pro me: si aliter, contra me vire. q. d. *si*
 si Resp. viuo: si mihi, arma haec in me verte.

2.
 Regum
 melioru.

Idipsum fassi, quicunque Domini rerum, tamen sua
ipfi in se peccata vindicarunt, aut vindicari volue-
runt.

Quosdam superius memoravi, vos ad animum re-
uocate. Ecclesia
censuris.

* Ecclesia. Nam, si Herodibus omnia licent, faten-
dum non modò peccasse veteres omnes Tyrannorù
percussores, aut depulsores: peccasse Ethnicam Ro-
mam: quæ olim Tarquinium Superbum expulserit,
sed etiam peccasse Rómam Christianam & Catholi-
cam, quæ Reges, quæ Imperatores nequiter viuentes,
& olim, & nunc excommunicat, exautorat &c.

*Ecclesia
censuris.*

** se. Chry-
sostomi.*

Peccat enim, qui torquet immerentem. Non me-
retur, qui nulla lege tenetur.

Innocentius tamen Papa Rom. literas ad Arcadiũ
dedit in hæc verba perscriptas: *Vox sanguinis patris
mei Iohannis, Imperator, contra te Deum adpellat &c.*
Dedit autem omnino pœnas, qui non hoc tantũ fecerit, ve-
rò etiam ipso pacis tranquillitate te impure, persecutio-
nem adversus Ecclesiam Dei, & sacerdotes ipsius molitus
sit. Magnum illum orbis terrarum doctorem episcopatus tui
sola, causa iniusta, expulisti, & nãque cum eo Christum abe-
gisti &c. Te à participatione sacrorum Christi Dei nostri my-
steriorum excludo, & arceò. Michael Glycas parte 4. An-
nâlium.

Henicus IV. Imp. à Romanis Pontificibus excõ-
municatus, & talis, in natali Domini MCVI. Mo-
guntia, maximo Principum conventu, à Legatis A-
postolicæ Sedis promulgatus. *Orto Pbrisingensis li. 7. bi.
lib. 68. 2. 11.* Excom-
municat-
ione Im-
peratorũ.

Henicus V. Quarti filius, similiter à Calixto Pa-
schalis & Gelasij successore, ut qui Paschalem Papam,
Romæ, cum magna tamen reuerentia, capere ausus es-
set. *Idem Orto li. 7. ca. 4. 15. 16.*

Theodosius Imp. etiam ob eandem Thessalonicæ
factã, ingressũ Ecclesie à D. Ambrosio est prohibitus.
Brev. Romanum 7. Decemb.

Philipp. Imp. Gordiani successor año Dñi 246. ipse
Paschæ vigilijs, à mysteriorum cõmunionem p Episco-
pum

pum loci abstentus est, & inter penitentes
sus, donec peccata confiteretur. Euseb. *ca. 25.*
Eccl. c. 25.

Maximum Imp. Gratiani Imp. interfectam
nitentiam agere recusantem D. Ambrosius
um communione semovuit.

Ludovicum Imperatorem Gregorius IV
rio inclusit, iussum illic flere adulterium, quod
Juditha perpetrarat.

Lotharium Germanie Regem, quod Tilbergi
rem fugasset, & Valdradam duxisset, Nicolai
nus excommunicationis gladio percussit.

Regum;

Henricum VIII. Anglia Regem publicis
rijs, & sacrorum profanationibus &c. infame
lus III. Pont. Max. excommunicavit. *Sandersi
schismate Anglie.*

Henricum III. Gall. & Polon. Regem Sixtus
eodem Guisianorum, maxime Cardinals, *San
ter.*

Non video, quomodo (si Regibus omnia
Pontificibus Ecclesie Catholice ista licuerunt,
rurum necessarium verum est, aut REGIBUS
LICERE OMNIA, aut Pontificibus in ipsos
licuisse.

Exauto-
ratione
eorundem.

Quid etiam Reges exautorati ab ipsis, *maxime
peccata, nunc ob delicta.*

Hildericum Gallorum Regem ut inertem & *in
lem, Zacharias Papa regno exiit, Pipinum quod
lia profapia suffecit.*

Certe, ob inertiam depositum docent Gelasius *Papa
habetur 15. q. 6. c. Alius item. & Henricus Gandavensis
Vernerus Rouelinck VV est phalus, qui perbreuem
riam exiit ab origine mundi usque ad Innocent. 8.*

Philippum Hugonis Cupeti pronepotem, *Henricus
ei filium, etiam Gall. Regem Urbanus II. pro
infames cum Comitis Andegauensis uxore (sua
us superstitite) nuptias, multos annos excommuni
tionis nodo vinctum tenuit, & diademate *ex
exiit.**

Hæcine nimia Ecclesiæ in Reges licentia est, si Deus Regibus fecit deditur omnia audendi licentiam? Alterum confitendum.

Sed Ecclesiæ ista haud dubiè licuerunt; ergò Regibus non licet, quidquid libet.

* 4. scriptores. Nam si nihil non licet Herodi, & Regi cuiusque, cur tot Philosophi, Oratores, Poëtæ, Regum vitia suggillant? Quod licitè agitur, illicitè reprehenditur.

I I.

Rationibus probari Regibus non licere omnia.

Rationes verò quam multæ, quam validæ Deus bone: contra istam Herodis Herodianorūque licentiam, pro Baptista, militant!

- 1. A sine creandorum Regum,
- 2. A pari Regum & plebis Inveiurando, in Baptismo;
- 3. A tributo Deitati ab omnibus æquè debito;
- 4. A differentia Dei & creaturarum,
- 5. A incommodis ambientium tantam licentiam.

Agmen quadruplex rationum est,

Agmine quadruplex Ratio

* 1. A sine creandorum Regum, qui hac licentia omnino interuertatur.

Non licet medium ad finem, contra finem ipsum, re-cta militare, atque in contrarium trahere, aut ducere.

Sed Herodes & Herodiani, huius affectatione aut concessione licentiæ, finibus ex institutione Regum speratis, ex diametro aduertarentur; Ergò.

- 1. Quæ a suorum possessio?
- 2. Civium disciplina & profectio?
- 3. Religio?

* 1. Quæ a suorum possessio, tuta ab hostibus externis, ab internis. Contra vim, vice scuti & propugnaculi, potestas regia ab hominibus reperta est. Aristot. lib. 5. polit. c. 10. Regnum, in præsidium proborum

1. A sine creandorum Regum triplici, sic laso;

1. Quæ a sui possessione,

rum hominum, contra iniurias popularium est
 Rex ipse ex numero proborum virorum creatur
 tered quod virtute, aut verum virtute gestam
 ne (emineret) ut propter talis generis excellen
 Graeci & veteres Reges dixerunt, ut Plutar
 pretatur ἀπὸ τῶ ἀγαθῶν ἄνδρων: quod est curam
 tuere.

Cic. lib. 2. off. Mihi qui sem non apud Melan
 ait Herodotus) sed etiam apud maiores nobis
 de iustitia causa, videntur olim bene morati Regi
 tui.

Seneca ep. 91. Officium est imperare, non regere.
 D. Thom. lib. 3. de regim. Principum c. 11.
 non est propter Regem, sed Rex propter regnum, quod
 Deus prouidit de Regibus, ut regnant regni
 & vnamquemque in suo iure conferunt. Et hoc
 gimus. Nota nota hic est finis regiminis.

Dispersi enim, & palantes olim ouium
 instat homines, separati que habitantes, qu
 te solus, qui in valle, qui in sylua, qui ad flum
 pam, qui que sub fruce vine sua, cum videtur
 miorum solitatem patere iniuria, praedilecti
 tiorum, confluere & coire agminatim ceperunt
 uitates quae mihi a coitione dicere videntur
 re, ut ne vi unita, quae se dispersa fortior est
 ones retundent fortiorum & grassatorum
 felicitate & concordia maiore selem ad
 reatur, ad vnum aliquem virtute caret
 tem, visumque reliquis xquiores, fortiores
 riorum, confugerunt, & seorsum sibi caput
 que illum hominem ceteris praefecerunt, ut
 se, suos, aras, focos, fortunas omnes tuenda
 gladij, commiserunt, qui cum praedilecti
 res equitate constituenda, (ut ait Cicero) iustitiam
 eos, ad imperandum deligi solent, quoniam de talibus
 na esse opinio multitudinis.

Cic. 1. 2. off. Patrociniū potius populi à populo, quā
 quod re

rum in populum quæstum ac speratum est in Regū
electu, & quadam (vt Antigonus vocabat) *Spensida*
seruam vnius vniuersis seruientis.

Non tam Domini quaesiti, quam Patres, & Rei-
pub.

Senatores Seruitoresque, vt sic loquar, & Tutores,
contra domesticos, contra exteros, ne domi, ne for-
tis, a fortioribus, lege manuatia & vi armata, res om-
nis gereretur.

I. Crassi viri eloquentissimi voces ista; *scripse nos ex
Senatores: Nolite sperare nos cuiquam seruire, nisi vobis vni-
uersis, nobis & possimus & debemus, fortassis hanc reg-
natorum seruitutem spectabant, sic, Paradoso 6.*

Ego, *du sunt qua ab egregijs Principibus expectantur,
Sunt in domi, in armis fortitudo. Sext. Aurel. Victor in
Traiano.*

Sed, si Herodi, & Capiti cuiusque quidquid libe-
ret, liceret; peius sibi misere plebes caput creando,
quam sultariè & spartim degendo, consulissent, &
cupientes vitare Charybdi, in Scyllam incidissent.

Libere videte! Palpare { 1. Inueneruione,
& videte, iam osten }
do, a { 2. Exmutoratione.

* Inueneruione. Nam si, quodam modo ouem lu-
po commiserint, & ouilis septa latius aperuerint, se
scilicet hinc plus quam ante exarmatis, illinc magis
armata, gladio potestatis concessa, nequitia Herodis,
Aurea, clausis adhuc septis, id est nondum creato Re-
ge, & armis adhuc in manu, nondumque hosti tradi-
ti, & hostem manifestum solentè formidando, con-
tra vim seu illius, seu alterius Laxi, tueri se vel vtrun-
que potuissent; Semiuictus enim, & semisepultus ille
hostis iacet, qui adhuc foris distinetur exclusus: Posi-
tus autem iam armis, iamque hosti traditis, id est crea-
to Rege licentiore, victi captique sunt.

Boet. 3. de consolat. *Nulla peris gestis efficacior ad vo-
tendum, quam inimicus domesticus.*

D. Bernard lib. 4. de consid. ad Eugenium. *Non est
quod te subducas malo inest ino.*

Non

Non tibi peiore loco is videtur, qui hosti-
rium suarum diminutione auxit, quam qui
seruatis tantum habet cū pari certamen
to aliquo Herode Respublica.

61. Exau-
deratione

* 2. Exauoratione. Nullo adhuc capite clede-
bat omnibus, & cui libet sui ac suorum
causa potestas aduersus quemcumque
etiam illum ipsum, qui deinde Rex creatus est,
gendi, per auream & magnam illam bullā, scilicet
tura, quod cum lacte omnes hausimus, quo
VIM VI REPELLERE LICET, nulli adhaerere
se ac sua iure concessio.

Creata au tem Capite, & iure suo in se
creationem ipsam in ipsum translato, non ad
liberum subdito, vim a Capite illo degenere
ram, alia vi repellere, vti nec seruo in Dominum
gere. *Rara est in Dominos iustitia.* Seneca in
act. 1.

Vt semper melior causa possidentis, sic Per
Agentem hostilia, pro hoste habere, quam
quam a grē poterit subditus: Direpta, vastata,
ante erunt omnia. Inientatis adhuc Subditus, E
iam cenam tumpserit, vt est in prou.

Sed omne genus hominum, vt vt barbarum
tam vitam, & suorum securam possessionem
cum Regem adsciuit. Ergo nihil minus, quam
omnia licere.

Ad regna imaginaria Diaboli desleant
qui licere regnanti volunt omnia. Nam eorum
ceps *Cui volo inquit do ea, non digniori, non
merito, sed cui volo.*

Et in illis regnis facit omnia licent, cum
si vt in centori vitiorum, quo est qui que
hoc illi est gratior, & illi oprimus, qui nequit

Ipsa est, Rex super omnes filios Superbia. Er
ait, id est vestri, ex nullius placito pendentes.

2. Bona
discipli-
na,

* 2. Ciuum disciplina & profectio.
I sidor. lib. 3. de summo bono c. 47. *Principes
electi sunt, vt terrore suo populos a malo coercerent*

regi viendum legibus subderent, qui finis priore illo
melior atque augustior.

Reges & leges in pace colimus, vt belli causas præ-
scindamus.

Ad ista Regum Omnilicentia, } 1. Reges,
& quæsi Omnipotentia faceret } 2. Subditosque.
disciplinatissimos

Reges Nam mox in meros Protagoras, & Dia-
goros id est Atheos, euaderent plerique omnes.

Adhuc & curuari animo in terras, nullo adficeren-
tur desiderio æternorum.

Mundi contemptores esse nullo modo aut ægerri-
me esse possent, in tanta licentia & fruitione secura

Voluptatum, tanta rerum adfluentia, tanta Consci-
entia Pace, tanta Salutis suæ certitate.

Dicerent secum, & apud alios, & annulis suis in-
sculpi vellent, vt olim quidam, de quo Magnus Gue-

uarta noster, *Cælum Cali Domino, terram autem dedi si-*

li hominum, id est, maneat Cælo suo contentus Deus;

mihî placet, illi cedo perlibenter, dum ego hic regno

meo, vxore, & prole numerosa fruatur.

Vixerent tum pauciores isti Reges, Adamo ipso
adhuc innocente liberiores, beuiores.

Quærendum porro non esset tam anxie Theolo-
gis, qua mundi regione sita sit terrestris paradysus? Nâ

in Curijs omnibus Potentiorum esse, dici facile & ve-
re posset.

Quid nullum non scelerum genus tum Reges ex-
cogitarent, quandoquidem scelera atrocissima, for-

dissima, inculpate, & sine vlla infamie nota, sine Con-
scientia flagello, perpetrare omnia possent.

Deterritos enim omnes sumus licentia, ait ille.

Cui plus licet, quam par est; plus vult, quam par est. Pub-
lîmus.

Fierent mox Reges, omnium mulierum viri, fornicati-
onij, adulteri &c. & omnium virorum mulieres (id est in
non nominandas turpitudines defluerent) cuius-
modi Cæsarem Curio pater quadam oratione olim
adpellauit.

Xc-

Lactant. l.

1. insit. c.

2. de Pro-

tagora &

Diagora

Atheismo.

Quæ clau-

dicaretur

in Regib.

Atheis

mox futu-

ris,

Vide R. P.

Ant. Gue-

uarâ epp.

auris.

Cælestiâ

contem-

toribus,

Seclero-

sissimis,

Terent.

Xerxem Perfarum Regem (credo) omnia p
sim eolēctaretur; illiusque imitar, etiam dpu
uarumque Voluptatum reperitibus, p
tuerent. *aler. Max. l. 9. c. 1. & Cic. l. 1. §.*

*Valde magnum periculum est; ne cui licet
vult, velut, quod n m debet. Plutare. to. 2. m
ad Principem indoctum.*

Infami-
bus;

Nullas deinceps Regum aulas; caulas; me
nes videremus: Palatia in prostibula, in for
lupanaria teterima, subita metamorphosi,
tur; atria maiorum, olim templa honoris & m
tatis, mox in stabula belluarum, in macella, p
ficinas degenerarent.

Fierent Curiae, spelunca latronum, qualis illa
sto submoti recessu

*Semibominis Caci: facies quam dirat egebat,
Solis inaccessam radijs; semper que recent
Cade tepeba huius, soribusque adfixa superbi
Ora virum tristi pendebant pallida casto.*

Pancis: Augur stabulum, & *in vestra* locu
quolibet Curia meritō vocaretur, verissimam
dem vulgatum illud fieret; *exeat aula qui vult*
Migremus hinc ex ista Babylone.

Virg. 3.

Aeneid.

Tum in

Subditis,

*Heu fuge crudeles terras, fuge litus anatum.
* 2. subditosque. Nam si ipsi Soles in tantis
verterentur, isae tenebrae quini essent? Coepul
do) & palpabiles, quales totum triduum in
olim fuere.*

Exod. 10.

*Vt tunc ibi nemo vidit fratrem suum, sic tum
nes hic non agnosceres; ita videres peccata
immutari, & brutescere.*

Non amplius vires, sed caueas leonum & v
non oppida, sed sylvas & iustra ferarum vbi
remus, omnia in chaos antiquum confusa.

Nam quae Probitas Subditorum esse poss
po ius quae non Improbitas vopulorum, &
pissima, tanta licentiae Regum suorum exte
*Quod Principi placuit, lex est, verissimum locu
iam sensu isto, nempē: Regum libidines, &*

eita, plebes, quasi legem sacrosanctam, consequenda
parant atque imitanda.

Capiti membra conformantur.

Vbi caput, ibi membra.

Gregorius, seu in luto, seu in auro, *ibi* & minister
nem loue rapiente, adulterante, predicante &c. eadē
non faciat homo adolefcens? *Irenaeus in Eunuchis*, & *D.*
Augustinus ciuit. c. 8.

* *Et* verò qui aufit Rex legibus suos coërcere, ipse
Legum primus, maximus, & effrontissimus violator?

* *Exemplo* tandem pessimis irritatus, nullis legum
repgulis terentus populus, qui pessimus repente non
hat?

Regnatura tūm *1. Ambitus,*

maximē ista *2. Contemptum Regum suorum,*
3. Tumulus, & bellis.

In quibus
vigeret
ambitio,

* *1. Ambitio* pestis illa Ciuitatum & regnorum cer-
tissima Adpetentur regna, non tam studio regni &
impeti, quam omnia audendi, & cuiusdam diuinæ
omnipotentiae, ad se homines hac subitō deriuanda,
desiderio.

Nam vt licentiae vel nomen solum sit bonis omni-
bus auditu horridum, res tamen ipsa Improbis sem-
per optatissima.

Nec tūm ambitum illum, regniq̄ue adfectationē,
vocarent homines regnandi libidinem, sed potius pi-
um Salutis animae, securitatis & Pacis Conscien-
tia studium, sed certam ad perfectionem viam. *Hac*
Summa Virtus petitur hac *Caelum* via, inquit.

(Prætextu
Perfectionis)
Senec. in
O. Fau. act. 2.

Quidni? Nam, si REGIBVS LICENT OMNIA,
vel, quodd Regibus nihil diuiniūs humaniusque pro-
hibitum sit; Vel quodd, quæ verè recteque prohibita
sunt, & lege non licent, eo ipso licita Regibus sunt,
quod ipsi faciant (vti olim terra & saxa, non aurum
quidem erant ante Midæ contactum, sed in aurum
probatissimum vertebantur, mōx vt Midas vel leuif-
simè & summulo vngue lapsa attigisset, vt Poëta fa-
bulantur, quasi *virum* aurifex de illo exiret; Nam

Tol-

Ouid. lib.
II. Met.

Tollit humo saxum? saxum quoque palluit auri.
Contigit glebam? contactu gleba potenti
Missa sit. Arentes Cereris decerpit aristas?
Aurea messis erat. Demum tenet arbore pomam
Hesperides donasse putes.

Vix spes ipse suas animo capit, aurea fugens

Omnia: Si, inquam, omnia, alioqui ante regna
cita, licita mox post regnum, aut in regno sunt
à Regibus fiant, aded vt in posterum manifeste
ante tribunal Christi cum reliqua face populorum
tùm cadere causa nullo modo possint, non datur
sed contra mōx beari, mōx ex hoc in illud, de terris
tio terrestrique regno, ad caeleste illud æternum
transferri; neque, dum in terris agunt, vllis Con-
tix terroribus, & furijs (vt nos plebecula) ob-
intrus agitari, vt qui nihil sibi malè conscij esse
sint, cum liceant ipsis omnia; ac sic vitam istam
in Paradiso terrestri, & horto omnigena. Volunt
agant beatissimam, tandem de Paradiso in
sum, de delicijs ad delicias (media tantum munda-
gelorum, & totius caelestis Curix humeris impo-
di; Profectò iure, quisquis regnum tunc adfectum
Salutem se potius animæ quæsisse, Conscientiam
quietem, & rectam in Cœlum viam, quam regnum
& honorem, qui cum regno est, præfidenter ad-
uerit.

Mouerit meritò cœlum & terram quilibet, qui
libet de cathedra, de folio, detrudat, se intrudat
dio tantæ, non dico tantum Voluptatis, sed
sed securitatis Conscientiæ.

Non si per Simoniam sacrum Principatum
rit, iure tum damnaueris.

Opus est in quibusdam iniuriari, vt iure quoque
ere possis, aiebat Iason Thessalus. Aristot. lib. II.
c. 12.

Imperia pretio quolibet constant bene. Senec. in
baide.

Regia res, scelus est: Socero cape regna necato. Val-
lia ad maritum, apud Ouid. l. 6. Fastorum.

Sic egrediatur gratias, ut omne violandum. Cic. lib. off.

Stabit vero cum semper abominatio de orationis in lo-
to laet. Sed eo tempore pro tribunali, qui viribus vi-
cerit, non qui meritis antecesserit, ordine rerum pra-
poitero & deplorando.

Quidem ridebitur, si quis cum quoque (ut olim
Antigonus, opinor, diu deliberabit), oblatumne dia-
dema capiti imponat, an relinquat. Coronas, Diade-
mata, Sceptra, Mieras, Infulas &c. certatim alteri alte-
ri praeripient.

Vix tam tergoribus equorum velocium, quos
certum est grauius, quam nunc curibus fatigari, ad
procos Officiorum praeruertendos.

* Contemptus Regum suorum. Nam quae possit esse
feruorum in Dominos amentes & stultos reuerentia?
quae filiorum, in Patres nihil a morionibus differen-
tes: Helotas aliquis honoret: scilicet.

Contem-
ptus etia-
cipum
suorum,

Principes eius inique agunt: & teo nomen meum iugiter
tota die blasphemantur.

Isai.

Ut Noacum ebrium & nudum pudenda, Chamus
filius irrisit, atque irridendum fratribus propinavit;
sic Regem licenter insanientem, a Subditis ludibrio
quoque libenter haberi, in procliu est. Effusa est con-
tempusio super Principes.

Gen. 9.

Est tamen Regum contemptus raro iustus, ut nec
Noaci a Chamo filio fuit, cuius posteritas propterea
durus deuota est.

At quid facias? id Licentiarum istorum Regum
proiectissima vita, & vicia meruerunt.

* Tumultus & bella Nam quae Pax Principi, cum
populo Principis contemptore?

Bella fre-
quentia,

Quis amor ciuium in Principem illum, qui sub o-
culis Mariti, Patris, Soceri, Vxorem, Filiam, Nurus,
adulterijs, deflorationibus, stupris, foedabit, violabit,
temerabit? qui Natum ante ora Patris, Patrem obrun-
tabit ad aras?

Virgil.
Aeneid.

Bella, & lites numerosissima ex Regum concupis-
centijs & tanta licentia, vti vnda superuenit vnda, ex
perenni fonte.

Y

Vnde

Vnde bella & lites? nonne ex concupiscentijs
Iacobus.

Opus Iustitiæ, Pax, Isai. 32.

Iustitia & Pax ofculare sunt. psal. altera altera
plexè complexa comitatur.

Quam bene id præfiguratum in eo, quod
lem, id est (interprete Paulo) Rex Pacis, Melchisedech
est Rex Iustitiæ vocabatur! Iudicatum scilicet
magno mysterio, Principem nullam pacem
habere, Rempubicam, qui non Iustitiam in-
leret religiosissimè; habiturum haud dubitè
pacem, qui coleret.

Vnde in apum Repub. pax tam alta Sub-
inter se, & Regum cum Subditis? quoniam
colunt omnes religiosissimè.

Pariter laborant, pariter veseuntur, ne in-
operis, aut cibi fiat, aut temporis. Inertes non
stigant & puniunt morte,

A. Cell. l. 1.
noct. c. 9.

Ignavum fucos pecus à præsepibus arcent.

VI. act. 4.

Vt laborum, sic totius vitæ æquissima
est. Cænobium Pythagoricum aut Apostolicum

Non obprimit subditos apum Imperator,
xat, non putat licere sibi omnia.

Vt aculeum gerat, omninò tamen in vitam
ferit.

Patiuntur Reges primùm plebeis domos
cari, ac demum sibi. Melius suis esse malum
sibi. Reipublicæ viuunt, non sibi. Non sibi reg-
se regno totos deuouent.

Itaque vicissim Reges summam plebeiorum
dientiam, fidem, obseruantiam experiuntur
uitauit amorem.

Procedentem circumcingūt subditi, cen-
lædij à quoquam Regem non patiuntur; em-
pastum pendunt, non operanti, sed bene in-
fessum humeris subleuant, validius fatigant
portant; peste consumptum plebs mæret cen-
uo dolore! beatam tali pace Rempubicam.

Sed hanc altissimam Pacem Iustitiæ cura

Opus, opus Injustitia, Pax; Injustitia, & licentia, bella & lites. Mortes licentiarum istorum Regum, non fletum populis, sed plausum adferunt.

Ergo si hæc tanta licentia rectæ civium disciplinæ quoque, quæ ex Regum creatione sperabatur, recta adversatur, iure Baptistæ Herodi dixit *Non licet tibi* & cetera. & perperam dicitur, REGIBVS LICERE OMNIA.

* iij. Religio & cultus Dei. Sed qui colatur Deus à iam Atheis, aut mōx futuris; quibus Deus, & altera vita, nomina tantum sine re vel iam creduntur, vel post paucos dies? iij. Religione.

Nam illud (REGIBVS LICERE OMNIA) non fentitas modo, sed portas omnes latissime aperit Regib⁹, ad omnem in Deum contumeliam, iniuriam, oppressionemque eius, in populis, vivis eius imaginibus.

Nam Regem mōx a creatione, seu inauguratione sua, usurpare ius adulteradi, iuradi, abiuradi, deicradi, peierandi, ius obprimendi, ius libidinosas, exilij, necis, multæ, sententias, in quemlibet, etiam Abele aut Aristide iustiores, ferendi; ius cuiusque, quomodo-cunque, ubicunque vel in ara, trucidandi, & mille talia; quæ Tyrannis sæpè collibent, sed per legem Dei non licent perpetrandi; quid est, si Deum non est iniuria afficere & contumelia?

Ius peccandi in leges Dei, quemquam publicè usurpare; auctoritate humana, Dei decreta abrogare; vnius libidini omnes omninò devotos poscere aut dare, an non Dei purus putusque contemptus est?

Ergo falsum REGIBVS LICERE OMNIA, quoniam id finibus creandorum Regum nobilissimis rectè aduersatur.

Ergo rectè Baptistæ Herodi, *Non licet tibi habere uxorem fratris tui* Ergo nos rectè quædam in Potentibus reprehendimus.

* 1. A iureiurando Regum & plebis æquali, in Baptismo. 2. A iureiurando Baptistæ, mali.

An alia tum catechesis Regum, alia cerdonum? Ad

An alia recipiendorum in gregem, & in
Christi mylticum inferendorum Regum & in
in Baptismo formula, vt non ad paria teneantur.

Ex Rege vt ex me æquè ante baptismum
Credo? Abrenuncias? æquè à Rege vt a me re-
tum; Credo; Abrenuntio.

D Chrysoftom. hom. 21. ad pop. Antiochenos
baptizandos instruit; *ocis, ait, recorderis, quoniam
crus inſtituereris, emiſiſti. Ab renuntio tibi Sabbatho
pe & cultui tuo.*

Tertullianus lib. de corona militis; *Aquam
ibidem, ſed, & aliquandò priùs in Eccleſia ſub an-
nu conſeſſamur, nos renuntiare Diabolo, & pompæ,
gelis eius.*

Eadem omninò verba professionis noſtra
que.

Tam Constantinus Imp. quam medicillimus
que Chriſtianus, neceſſariò fatetur illud *Dura-
runt, & ſuauit culſodire iudicia iuſtæ iuræ; Idem
bus militiæ Chriſtianæ Sacramentum.*

Sed quis neſcit, quorum idem iurandum
eſſe & vinculum: Ergò.

Itaque, niſi nobis Priuilegianiſti He-
quibus tam *durus eſt hic ſermo, Non licet tibi &c.*
è Cælo allatas bullas aureas, ac priuilegiſi
mata digito Dei ſcripta (vt erant Moyſi tabule
Æterni Triumviratus ſigillo maiore, vel ſal-
ce, ſigno filij hominis Chriſti (cui data eſt omnia
cælo & in terra) perſpicuè autorata, (que *Re-
OMNIA LICERE* expreſſim contineant) que
gelus aliquis, quaſi quintum quoddam Euan-
ad ipſos pertulerit, prorulerint, publicè exhibe-
& Catholicæ Eccleſiæ Principi authenticum
uerint; non video, cùm on & ipſi Reges par-
Subditis, cum Agricolis, & tenuiſſimæ for-
minibus, ſanctis Dei, atque Eccleſiæ Matris, re-
teneantur.

Virgil. 1.
Æneid.

Tantane vos generis enuit fiducia veſtri, & Re-
nunquam audire debeatis, aut velitis, durum

Christi sermonem, Non licet tibi habere uxorem fratris

Philippi &c?

3. A tributo Deitati ab omnibus æquè debito.

Non est in Potentibus & Sattrapis adedò angustis domini; quisquam, cui nō tributum aliquod, quasi Augusto alicui vel debeat a subditis, vel exigatur, ab his plus, ab istis minus. Hominiū seu hominū vulgò vocant, fidelitatem atq; exhibitionem seruitiorū.

Redde que sunt Cesaris, Cesari. Matth. 22.

Cui tributum, tributum, cui honorem, honorem: & saltem

reuerentiam, atque obedientiam.

Sed Deus Prin. eps Regum terre est, Rex Regum &

Dominus Dominantium. Apoc. 1. & 19.

Nam quid non ipse est pater, & Dominus tuus, qui fecit

te, & creauit te: in super & captiuum redemit pretio sanguinis sui, quod habuit, maximo? Tibi Orbem totum

quasi feudum vtiliter fruendum ac dominandum dedit, retenta dumtaxat illius proprietate.

Ergo ei ab omnibus (etiam Regibus, quorum æquè

Creator est ac Redemptor) tributum aliquod tribuendum, & quidem eo maius a Regibus, quo pluribus

beneficiis ipsi atque honoribus, quasi feudis nobilioribus, ab ipso sunt aucti, vti quondam Davidi post adulterium atque parricidium, Propheta Nathan vice

Dei improperabat.

2. Reg.

Vt Bassarum sis potentissimus, non tamen aliud es,

quam Magni huius Domini seruus.

Redde que sunt Dei, Deo nonne huc spectat?

Matt. 22.

At quod tandem tributum? Non aurum, non argentum, non percussum, non solidum; non tauros, non viculos &c.

psal. Bono. an meorum non leges.

Nam quid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem

hircorum potabo? inquit ipse.

Mea sunt omnes ferae sylvarum, iumenta in montibus &

hirci. Non tributa, aut hominia eiusmodi Deo postulantur.

Quæris quæ? Reuerentia, religio, personalis mandatorum eius obedientia.

Malach. 1. *Filius honorati Patrem, & servus Domini honoratus sum. Si ergo Pater ego sum, ubi est honor meus? Et si Dominus ego sum, ubi est timor meus, dicit Dominus tuus?*

An se Regum quisquam putat, Regnum ac potestatem ad eum francum, id est liberum, divinitus accepisse, nihil servitij Deo præstare illius ergo teneatur, ut cum Pharaone dicere audeat, *Quis est Dominus, ut audiam vocem eius, & dimittam Israel? Nescio Dominus, & Israel non dimittam?* Exod. 5.

A quocumque
Adamus
quidem
ipse exēp-
tus,

Aut, non licet mihi quod volo, facere? Matth. 23. Nullus Regum (credo) Adamo potentior, & maius (quæso, finite me Auditores nunc ita loquuntur) peritorum more, in hoc iuris argumentor: *Adamo liberior, ut plus sibi licere, quam ipsi regibus.*

Ille quidem mox à creatione, Magnus totius orbis Dominus, & Thalassiarachus, seu totius maris Dominus (gallice Hamitalus, græca voce in francicam lingua torta, nam *Adas* mare est, *viua* Dei voce fuit in hebraico) *Subijcite, inquit, terram, & dominium piscium, & volatilibus cæli, vnde & illud Psalmista, Omnia sub pedibus eius, & cæc.* non literis patentibus commissis, Magna Adamo potentia.

Gen. 1.
Psal. 8.

Sed tamen ne ipsi quidem & Primo, & Tertio tam Legitimo Regi omnia licuerunt.

De ligno scientie boni & mali ne comedas, ait legislator Deus: Quocumque enim die comederis ex eo, re morietur. Genes. 2. Quod etsi non audiret, tamen certò nouerat ipsi aliquam potestatem, qualis qualis ea esset, præfectam fuisse: gnarus quid est rationis particeps, & non particeps, aut inuisibile, censeri sub aliqua lege, queque fuerit Creatori.

Tantillum ergo Monarchæ illi Termini Dei feudatario, homagij (ut Feudistæ loquuntur) tantillum quidem, tamen aliquid seruandū tantum, ne nesciret, in tantis opibus & tam honorario, se Dominum habere & Conditorum, nego-

esset liberi arbitrij probandi materies, vt docet Nazianzenus.

Ergo nec tu Herodes aut Rex quicumque qui Adamo comparatus, vix benè Regulus, & Satriapa dici possis, aut quamlibet non comparatus, late imperes, & regna numeres, quot Magnus Turcarum Tyrannus, ab Adæ lapsu exlex omnino, & sine iugo esse potes.

Non est beneficium sine officio, nec feudum sine seruitio.

Quam illud auidè, tam istud libenter suscipi oportebat, si reddimus uxorem, reddamus & dotem, aiebat M. Aurelius. Si Deo seruire quis refugit, reddat & feudum, & tegnum.

Quid? Ne ipsi quidem Dei Filio in Terris, quidquid libuit, facere licuit. Non veni soluere legem (inquit) sed adimplere.

Non filius Dei naturalis

D. Greg. Nazianz. orat. in natalibus Christi. Matth. 5.

Et sic mandatum dedit mihi pater. sic facio.

Ne omittere quidem libuit, quæ licuit, vt Circumcisionem, Baptisimum &c.

Didrachma, quod non debuit, quia filius Regum antiquorum, tamen soluit. Matth. 17.

Non sicut ego volo, de calice isto Passionis, fiat, sed sicut tu. Vitam perdere maluit, quam obedientiam.

Quin etiã erat *subditus illis*? Quis, quibus? Deus hominibus: Faber orbis, fabio lignatio, & virguncula, Iosepho & Mariæ.

Tu hominis & Terræ filius, paucorum iugerum, quasi tot terræ punctorum Dominus, omnia tibi licere impudenter adfirma bis?

Imò ne Pater quidem ipse omnia licenter facit. Redimere enim nos sine Iustitiæ ordine, & sine sanguine, esse potuit, noluit.

Non Deus Pater.

Si verè dicitur REGIBVS LICERE OMNIA, cur igitur Deus in Deuteronomio Regem recter creatum iubet, Deuteronomium Legem in volumine describere, habere secum, legere illud omnibus diebus vite sue,

Deut. 17.

sua, ut discat timere Dominum Deum suum? Quorsum lud vni & soli Regi præceptum, si Rex vnus & solus Deo ex ætæ galis est, atque adeo ceteris, ut ei liceant omnia?

An forsitan librum legis habere iussus est, ut libro læ, non vitæ disceret, & ex libro legem alijs prælegeret, aut memoriter conceptam, memoriter pebeccat illam dictaret faciendam? Ad populum phaleras, fallacias ad peregrinos.

Legisperitum ergo, Lectorem, seu legum publici Doctorem duntaxat, non etiam factorem legum Regi volebat Deus? In d. verò & factorem, & hoc maxime.

psal. 2. Rex, Reges Legibus etiam subditos esse indicat cum dixit, *et nunc Reges intelligite, erudimini qui tollitis terram, Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. In timore (inquit) & tremore q. d. Casares qui vult, ut Casaribus, que Casarum sunt, a populis redduntur; etiam reddite que sunt Dei, Deo, timorem legum, tremorem suppliciorum.*

Mati. 22.

Alioqui, ut olim D. Andreas Apost. Ægeam Proconsulem, prædicationi Euangelicæ resistentem, sic non iure licentiorum quemque Principem increpauimus, *Quod qui iudex hominum haberi vellet, Christum Deum omnium Iudicem, à Demonibus elusus, non agnoscat.* Breu. Roman. 30. Nouembr.

An non iniquissimè homines ab hominibus erigant, quod ipsi aut non præsent Deo, aut non præstandum putent?

Meres licentia regis quæ ut plurimum.

Æquissimè autem ita prouidit Dei Sapiencia, reposito modo obedientiæ Regum legibus Dei, sit modus obedientiæ populorum Legibus Regum ipsorum. *Quæ mensura menti fuerit, remeietur vobis.*

Obedientes enim Deo Reges, ferè populis vtantur obedientissimis, recalcitrones, contumacissimis.

Adamum, primum illum & maximum mundi Regem, omnium instar, recogita Illi, quamdiu innocenter, & obedienter Deo, ac legè magis quam Regem, exiit; omnia, etiam ferocissimæ quæque animantia, ad nutum ac ludum paruerunt, in ipsius, vt in

virginis sine vnicornis ludibunda tunc conuiescebat; caro spiritui ac rationi obtemperabat; at recalcitroni, legiturque, & iugi excullori. in dō omnia recalcitratant, sed nec ipse sibi satis contentus, factum est sibi mensura graui.

Hinc illa lachrymæ, illa carnis in spiritum rebellio, hæc enim sibi inuicem aduerfantur, bello inextincto & sempiterno.

Quæ mensura mensi fuerit Deo, ô Reges, ô Cæsares, hæc eadem remetietur vobis a subditis vestris.

Florimundus Ramundus verissime & religiosissime de Henrico I V. Galloru Rege; *Primum* (inquit) Rex agnouit Ecclesiam; & Francia agnouit Regem suum. *Primum* beatum hoc nomen Catholici adeptus est; Christianitas vniuersa, vno consensu, Regem Christianissimum adpellauit. *Vix* templi s. Dionisij valuas regias sacrasque ianuas aperiri, vt Ecclesie ibi leges acciperet; cum omnes regni eius portæ sponte aperte sunt, vt imperia illius vniuersim adirentur. Felicitatem animæ eius, salutem regni eius est consequuta. Epist. dedicatoria sui Anti. Christi.

4. A differentia Dei & creaturarum. In istam est, subditum esse Dei, & mortalem non parua Deo sentire, aiebat pater impius Antiochus animam panem iam agens. 2. Machab. 9.

4. AD offerentiam Dei & Creaturæ.

Quæ ut Deus? Deus qui similis erit tibi: psal.

Nullum ei similis in Legationibus. Iob. 36. Non est similis tui in Dijs Domine psal. 85.

Sed vt Dei solius est, a nullo esse; sic eiusdem solius nullius arbitrio quam suo viuere, & cuncta agere Omnia quæcunque voluit fecit, in caelo & in terra.

Dionysij sententia celeberrima est, Tria esse in vna quæque re, quæ sibi inuicem eadem mensura respondent, videlicet Essentiam, Potentiam, & Operationem. Id est, Essentia dignitatem sequitur, Potentia magnitudinem Operationis autem dignitas, Potentia magnitudini respondet. Tanta hæc, quanta illa.

Item, Dei solius est non peccare, ac ne posse quidem, sed regulam esse iustitiæ & Veritatis; id est, vt omne quod facit, id eod iustum sit, quia ipse facit, & quod dicit

cit, ideo sit verum quia *ipse dixit*

Confessio & magnificentia, opus eius; id est, quidquid facit, magnifice facit, & cum laude. Ne Momus obgannierit.

Et (pro quamvis) dei illis (Iudæis suis) hereditatem gentium (terram Chananzorum, & vasa Egyptiorum) tamen opera manuum eius, Veritas, & Iudicium, in verum Iudicio facit. Quæ prava iudicio nostro sunt, sunt in recta diuino: & aspera, via plana, quoniam ipse fecit, quoniam ipse fecit. Omnis ratio dicti, facti, Sapientia & Iustitia facientis.

Bene omnia fecit, dixit, decreuit.

Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona.
Genes. 1.

Recognitionum libris, qui reliquorum operum errata castigent, solus hic autor tot tantorumque operum non eget.

Non Criticos timeret. *Quis ex vobis arguet me de peccatis?* aiebat Zoilissimis.

Rectum est verbum Domini, & omnia opera eius in fide.
psal. 32.

*Senec. in Herc. fu-
rente* Quis dicat, *Cur ita facis?*

Quæris huic Alcide patrem? Nemo est, nisi ipse.

Ergo omnis Creaturæ omnino est, siue Regis, siue Ducum ab eo missorum &c. a Deo esse, ab eius imperio pendere, viuere, cuncta ex eius imperio agere, nihil sibi licere arbitrari, nisi quod per Deum licent.

Senec. in Thyeste. *Sub regno grauiore regnum est.*

Michaëlis illa vox, *Quis sicut Deus?* (à qua & Michaëlis nomen habet) qua in Sathanam altiora se ambiens, se ac suos armauit, animauit, excitauit, quæ indicat, nisi nullius meræ creaturæ esse, non eam angelicæ, non Luciferi Angelorum geminæ, à nullo pendere, nullius legibus subiacere? *Omne in manu, ad quem omne eius creatum, potestati sublimiori subditum est.*

Isai. 14. *Quid Luciferi præceps ruina, qui mox ut dixit, ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimus, et est, ero arbitrij & iuris mei, è summo cæli cardine extractus est in profundum lacus, nunquam neq; emerit, neq; extrahendus?*

Quid Protoplastorum miseria, quos illud ER-
TIS SICUT DIJ, ad spem libertatis, & totius licen-
tiae crexerat, quid clamant, nisi non esse homini vita
exilem adfectandam?

De hac re est istud Prophetæ, *Gloriam meam alteri nõ
dabo; id est, non permittam cuiquam, ex nullius arbi-
trio ac lege pendere, quod propriè meum est. Nedũ
piorum, sed nec parem feram.*

Nec coniuges rivalem, nec Reges socium volunt,
cur feram Deus?

Hoc vno creaturæ à Creatore distinguunt, qd hæc na-
te habelle, hic præesse, & omnia arbitrio suo facere.

Plal. 9. *Constitu Domine Legislatorem super eos: ut sci-
ant gentes quoniam homines sunt.*

Moses Bar Cephaz Syrus lib. de parad. p. 1. c. 28. cau-
sas, cur Adamo Deus legem dederit, has imprimis ar-
bitratur; *Vi sciret (inquit) se Dominum Conditorumque
habere, qui sibi eam legem imperavisset: Nam Dominorum
est leges sancire.*

Quicquid
Deus non
est, alicui
subest.

Deinde, *ut se creatum esse cumque agnosceret, quippe lex
creaturis atque effectis statui solet.*

Ergo, cum dicere REGIBVS LICERE OMNIA,
idè sit, quod gloriam quam nulli concedit Deus, ho-
minibus arrogare, qd ex ordine hominũ hoës sceerne-
re, quod Dei locos constituere, qd Deos, qd pares seu
similes Altissimo facere (illud REGIBVS LICERE
OMNIA, abominandũ esse, & profus explodendũ.

Dicere, qui Rex est, Regem, maximè, non habeat, non
legem vllã; est Luciferi ambitus teũ esse, est nolle ho-
minem re vlla à suo Creatore distingui. O intoleran-
dam impudentiam!

Quam benè dictum, sceleratorũ maiorũ progeniem
semper nasci vultorẽ; & malos mores, quasi herbas
irriguas, subterfocere vberimè. *Nefasq; nullum, per ne-
fas nati putant.* Seneca in Thebaide act. 1.

Eccè n. Adamus & Eua, maiores nostri, olim affe-
ctarũt se sicut Dij, scilicet bonũ & malũ; nos posteri nũc
aliquid altius adfectamus, esse scilicet sicut Dij potentes
bonũ & malũ, potentes inquã, potentia, quã dicit licen-
tiam atque impunitatem.

Qua in re
posteri,
peccatum
Adami
superem?
Maio-

Maiores olim intellectum acutissimum; Potentiam Voluntatem liberrimam, potentissimam affectant. Volunt etiam vt Dii, exleges esse.

Dederis vnguem; pollicem & manum totam, & illi pedem viurpabunt.

In vitium Libertas excidet, & vim

Dignam lege regi. Horat in Arte.

Ita in vitium pendula turba sumus, vt gradatim de vitio in vitium potiùs, quam de virtute in virtute in-

Finis alterius mali

Gradus est futuri, ait Seneca. *Ve: erem ferentia inuicem inuitas nouam.* Mimus.

Senec. in Herc. ferente.

act. 2.

Vtrum

peius,

ambirene

Scientiam

an Potentiam.

Ouid. 1.

Metam.

Nam (quæso) vtrorum ambitus arrogantior? Maiorumne qui rationales creati, optime ratiocinanti plurima scire adfectarunt, adfectu Naturæ satis conuenienti, an noster Posteriorum, qui lutea vasa, & vtro quouis Veneto fragiliora, latissimam, diuinam potentiam, amplissimamque libertatem ambimus, quo auocat nos omnis Natura?

Posterii, Gigantum priorum pronepotes, Pelio Ossa superponimus, ad Iouem propius ascensuri.

Ecquorum, quæso? odiosior affectatio? An Scientiæ, in Philosophis; an Regni, & diuinæ potentie, in Regibus? An non in Regibus?

Multis laudi fuit, ad culmen Scientiæ aspirasse Nullis, ad diuinum nomen atque Potentiam.

Fulminatos Gigantes regni diuini adfectatores subulantur omnes, nemo Philosophos.

Vnde sæpiùs, ex Scientiæne magnitudine, an et Potentiæ amplitudine omniaque faciendi libertate, volunt homines Dij appellari, pro Dijs adorari? Nonne ab amplitudine potentie?

Empedoclem in doctis vnum ferè numerant diuinitatem ambisse; in Regibus verò Alexandrum, Salomonem, Domitianum, Nabuehodonosorem, & alios quàm multos!

Ergò huius, quàm illius affectatio sceletatior.

Si extra disciplinam estis (ò Reges) cuius participi facti sunt omnes: ergò adulteri, & non filij estis... Patres enim

arnis nostrae, eruditiores habuimus, & reuerabamur eos: non multo magis obtemperabimus Patri spirituum, & viuimus: Hebr. 12.

* 5. Ab incommodis ambientium tantam licentiam.

Ambirur illa { 1. Arrogantissimè,
2. Turpissimè,
3. Periculosissimè.

* 5. Arrogantissimè,

Nam licentiam pos- { 1. Deum,
cens omnium, iactat { 2. Sapientem.
se, vel

* 1. Deum, cui omnia iure proprio licere iam ostendi;

* 2. Sapientem, cui ratio pænè id donat, cum Sapiēs, quā est Sapiens, velle non possit, nisi quod rectum est. Illi enim recta ratio pro lege est, pro pedagogo, pro Magistratu.

1. Timoth. iusto non est lex posita, sed iniustus, & non subditus ei, vt frenum equis indomitis.

Galat. 5. si spiritu ducimini, non estis sub lege. Quorsum freni equis, & quò, & qua, & vti oportet, sponte gradientibus? Stob. ser. 42.

Antisthenes negabat Sapientem viuere iuxta leges, sed iuxta normam virtutis. Stob.

Si Deum se iactat, manifesta arrogantia, & mendax b l'asphemia.

Si Sapientem; factus etiam non obscurus. Esse, quā dici malle, id demum verè Sapientis est.

Pythagoras non sapientem se, vt qui ante eum fuerunt, sed studiosam Sapientie vocari voluit, quem Græcè dicunt Philosophum, nomine minùs arroganti, ait Quintilianus. Sapiens enim vno minor est Ioue, Dominus affectuum, reliqui mundi Pedagodus. Quintil. lib. 12. in orat. 6. 1.

Que malum est ista hominum longissimè etiam à lumine Philosophiæ tota vita absentium, nilque magis quam Philosophiam Philosophosque omnes odientium effron audacia, Philosophorum tamen iura effragitantium, imò & Dei ipsius?

* ij.

5.
Ab incō.
modis e.
ius ambi-
tionis,
)|
Vt arrogā
siaz nota,

ij.
Turpitu
dinc.

*ij. *Turpissimè*. Nam si se Deum aut Sapientem
pellare erubescit, & tamen adhuc vult licere si
nia, Bestiam se fateatur necesse est. Nam post Deum
& Philosophos, solis Bestijs quadrat licentiosa
exlex omnipotentia.

Bestijs enim, quibus adpetitus naturalis pro
est, licent omnia quæ collibuerunt. Quas enim leges
prescribas non intellecturis, expertibus rationibus?

Licentiosus ergò bestia. *Quid enim incressi, verum
hominis se conferat quis in belluam, an in hominis figuram
manu atem gerat belluæ?* ait Cicero.

Cic. lib. 3.
off.

An non turpissimum inter bestias censeri? Sed
in throno bestiam coronatam? Asinum autem
leij, vel vitulum aureum Israë litatur? *Cor fere* sub
na, imò regia facie confiteri? Bestiam vulgò Regem
psum adpellari, vt ille L. Bestia, qui in coniuratione
Catilinæ a Sallustio memoratur?

Ergòne, tantum vt OMNIA REGIBVS LICENTIA
RE impetret, eò se Herodes, aut Rex quivis pro
vt à populo suo, de se audire velit; *vt is de mari* Bestiam
ascendentem, habentem capita septem, & cornua decem
super cornua eius decem diademata, & super capita eius
mina blasphemie affirmatis REGIBVS LICENTIA OMNIA
NIA, omnia Regum facta, dicta, decreta, hoc ipso
sta esse, quod a Regibus emanarint?

Ind. 19.
1, Reg. 10.

Vel istud; *vt enervum filij Belial (id est abique ingo) Tur
ti æstimant istam licentiam?*

Non vident quàm turpe sit, & scædum, si quis corpore
te corporis sui, quo ratiocinandum est, loquendum, im
perandum, diadema regni gestandum &c. etiam p
Antipodum instar vt adparet, ambulandum, Intus
culcandum, ventrem (quod faciunt ad vomitum v
ebrij) exonerandum &c. quæ sunt membrorum corp
poris humani vilissimorum functiones; Tam turpe
esse Principi, Reip. Capiti, si ipse alijs regendis, atque
ad virtutem omnem dicendis, datus, corruptorem
lenonem, latronem, prædonem, parricidam gerat.

Nisi malimus paulo clementius dicere, non bestiam
sed Stultus dumtaxat eiusmodi Reges ad censendum
Nam

Nam non memineram, etiam Stultis licere omnia, aut penè omnia.

*ij. Periculosissime } 1. Deo,
Nam licentiosus illis }
pericula à } 2. Subditis.

ij.
Periculis,

*1. A Deo. Eum enim, qui ferè Superbis imminet, Diuinitus vt se de throno deturbet, inuitat.

Sequitur Superbos vltor à tergo Deus.

Deposuit potentes de sede

Domini Superborum et adicabitur. Protaplasti, quòd sicut Dii esse adfectarant, atq; exleges; infra hoès, infra se delecti sunt; & legibus subditi propemodù infinitis.

Nabuchodonosor qui aliquid homine altius ambitat, aliquid homine minus factus est, & trāsies pæne totus in bestia, ad septennè, cū feris, ferino victu rituiq; habitacionè, damnatus. Ne dicā istā diuinè paritatis humanā ambitionè aded inuidendam, vt diu Superbi ferre non possint. *Dij se minorem quod geris, impetras* ait rectè Horatius.

Humanitus,

*2. A Subditis } 1. Odium,
pericula ex } 2. Ambitum similitudinis,
trusionis ob } 3. Contemium.

*j. Ob eadē Homines. n. nō magis licentiosos regnatores, quā equi sessoris molestos ferre possunt. Excutiunt isti ex ephippio, illi ex throno, aut valdè conātur.

j.
Odio subditorum,

Eccel. 10. Odibilis coram Deo est & hominibus Superbia. Ibid. Regnum à gente in gentem transfertur propter iniustitias, iniurias, & contumelias, & diuersos dolos.

Vt à Superis Superbi ac licentiosi nil timeant, ab hominibus habent abundè quod pertimescant. *Multis terribilis, caueto multos. Vt amaris amabilis est.*

Vt Tarquinium cognomento Superbum, filij in Lucretiam insolens lasciuia non expulisset, expulisset tamen sua vel sola Superbia.

Quis populus illū imperadi ritū, per *Sic volo sic in- beo, si pro ratione voluntas*, qui proprius est Tyrannorū, diti ferat? Quis ita superscribi edicta: *Edictum Domini Deiq; nostri, Quo subsellia certiora sunt*, quos verficulos ad Domitiani gratiā scripsit poëta quidā assentator?

Juuenal.
sat.

Quis

Quis sic literas prænolari aut subnotari, ut dicitur Sapor tuas ad Constantinum Imp. Rex Regum Sapienter, per teptis fierum, frater solis & Lunæ? Ammon. Cellinus lib. 17.

Aut, ut suas Solymanus ille Turcarum Tyrannus Carolo V. Imp. semper Augusto Belgæ coquus: *man ex vitrici nobilibus inaque O. romannorum profugatus, Imp. Turcarum, Rex Regum, & Dominus Dominatum, Imperator Trapezuntinorum ac Constantinopolitanorum, Dominator Mundi, & terra Domitor &c.*

Aut, ut alii illi procul successor, *Deus in Terra, Imperator Imperatorum, Prætor Paradisi terrestri &c.* cantantius, quam Persarum Reges, qui se Reges Regum vocitabant?

Non videtis, uti gentes pænè omnes ævi nostri, homines illos abominantur atque explodant, qui se per tria sua lingua frequenter *equè nobiles a Regem* iactant? De Regis sui corona illi gemmam non manant aut parum pretiosam fastu illo suo verbis factis que expulso, usurpataque omnia audendi licentia tempore nostro expunxerunt (vbi futurum aliquando prædixerat, quidam augustissimæ memoriæ Rex ipsorum, vates hac parte nimium fidelis & verax) plures forsitan expuncturi, nisi, ut piscator ictus, superbia vel discant ipsi, vel a suis Imperatoribus compellantur.

Si autem nemo fert eos qui Regi suo se comparant, quis populus tam patiens, ut commodè Regem quocumque ferat, paria Deo de se sentientem, ac vocitantem se Omnipotentem? Nam quid aliud est dicere, *REGIBVS LICERE OMNIA*, quam Reges dicere Omnipotentes? Clamitat in cælum vox illa insolentissima, *REGIBVS LICERE OMNIA*, & rebotat omnibus terra, & toties garrula Echo repetit, ut non pugnare non possit orbis totus, contra eiusmodi insensatos.

Non zelati non possunt populi pro Deo, pro se.

*Pro Deo, cui hominem æquari, aut socium esse vellet, intolerandum.

*Pro se. Homines enim infinitos homine vno aded inferiores, ab homine vno censeri, vt ipsi quamlibet multi, vix homines habeantur: vnus verò, & ex ipsis natus, & ab ipsis prouectus pro Deo obrudatur; cõculcatio non ferenda.

Quali dicant; *Incuruare, Vt transeamus*: minorare, vt maiores simus: Immodò ascendamus, vt plebs tantò adpareat minor.

Extollatur, vt ruant. Vetus est, *Regem Persarum, qui Theodosij hominem se confiteri volebat, in his Imperatorum coluisse templis, in quibus ipse colitur.*

Pecatus ad Theodosium. Vide & Pan. vi. Hon.

Dimidiū plus toto, si saperent Potētes & intelligerēt, Ob ambitum Similitudinis. Tanto enim optabilior cuique sit licentia, quo maior; & ad illam fit via vi maiore & crebriore, quo optatior.

ij. Ambitus

*iij. *Ob contemptum.* Nam si Herodes, aut Rex quicūque, Omnilicentiam bestiarum vsurpat; an non vel simplicissimo cuique videtur mereri, vt eam subditum trono deturbent, diademate & sceptro exuant, imò ab hominibus eiectant?

iii. Contemptu.

Vt dicant *Nalumus hanc regnare super nos?*

1. Reg. 10. *Num saluare nos poterit iste? Et despexerunt eum, & non adulerunt ei munera*

Proiecimus à nobis iugum ipsorum. psal. 2.

Vt bestia homini dominetur, ordine naturæ præpostero!

Vt asinus aureus Apuleij! vt vitulus aureus Aaronis, tantam hominum illustrium prudentum, fortiū multitudinem iugo premat! Non ita.

Vt gentes alix dedignentur sibi mulieres, imò effeminatos dominari; nos etiam Bestiam, & bestia bestialiore nobis dominari patiamur? Ne nos bestiarum bardissimæ simus, si feramus. sic populi tunc secū.

Profectò, vt maiestas actionum & vitæ totius, Regibus conciliat maiestatem, & throni stabilitatem; sic vilitas illa, & proiecctio filia tantæ licentiæ contemptū Regum, & proculcationem. *Fors causis.* Ad similes, similes relegantur?

Sardanapalos & Nerones sexum mēitos quā
morem?

Hildericus Rex Francorum an non regno ex
Pontifice Zacharia, quōd iners atque inutilis
regno esset?

Henricus III. & ipse Rex Francorum in homi
stiam viuens, quantillo absuit, quin tonderetur
in monasterium intruderetur: Monachum, Regi
um vidisset Gallia, nisi ipse malè peieratus archiepiscopus
ante oppressisset.

Et certè, contra naturam est, viliora præcellere
oribus; brutum animal, animanti sanctiori, i. homi

Dominamini (inquit Deus protoplastis) beatus
Genes. 1.

Psal.

*Imposuit quidem Deus homines super capita
sed homines, non bestias, non feras, non semihomines,
semihomines, qui licere sibi sorbere, haurire, lapsum
nem humanum putent, comedere Iacob, & equum
instar Diomedis, homines vorandos obijcere.*

Qui subditis omnibus ceruicem vnica, instar
gula optet, vt vno ictu omnes perdat.

Qui instar Timonis neminem præter Alcibiadem
& cruentos amet.

Cicero noster, Postquam memorâset, a quodam
cui nomen esset Bestia, M. Antonij locio, ambrosio
sulatū, subiecit: atq; hoc quidem detestabile omne
ta: Iupiter. Qui Bestia solo nomine Reip. præcellere
horruit, quantum a Bestia opere & vita, regnum
aut regi abominaretur? ic. Philipp. 11.

Liv. dec. 1.

Libr. 1.

1. Reg.

Brutos, nō sapientissima stultitiæ imitatione
lis quondam sub Tarquinio L. Iunius Brutus, & De
uid sub Rege Achis fuit: sed brutos vitæ bruta & bestia
na, & Bestias nō tam nomine, quā moribus parū a be
stiarum differentibus, sibi dominari quis non possit
etiam si sit Pygmæorum imò Amazonidum & Amazon
narum, tulerit impatientissimè: Vel Rex apertissimè
strillimus.

Senec. in

Medea.

*Deniq;: Iniqua nunquam regno perpetuò manent, atq;
neca, sed nec diu quidem. Cic. 2. off. Lacedæmoniorum

facti imperantes, nonne repenti oēs socij deseruerunt, spectatoresque se oculos praebeuerunt Leuitricae calamitati?

Videris igitur ex his libidinofam illam, de omnipotentia & (vt sic nunc vocem) Omnificentia Herodis & Regum, sententiam, necessario retractandam, nisi Reges diu salui esse nolint?

Vi lege opus est legibus, quae ipsas corrigat, sic Regibus: nam & sale piscibus: & oliuaceis oleo, ex quibus tamen oleum gignitur. Arist. li. 2. Rhet. c. 23.

III.

quid respondendum obijcientibus ex lib. Reg. Hoc ERIT IVS REGIS &c.

Sed repetunt, quod nuper obiecterunt: Hoc erit ius Regis &c. quo Sauli futuro Regi, & posteris, omnis in subditos licentia concedi videbatur, & quidem ipsius Descriptio iure irrefragabili. Itaq; & caeteris Regibus, Saulo nihilo inferioribus, eandem congruere.

Fateor (Auditores) magnum videri hoc regiae licentiae asylum, & quasi arcem, Capitolio vet. Rom. inexpugnabiliorem. Huc Curiam, huc Senatores, huc Optimates omnes, cum Beatus aliquis nimium premunt, quali ad aram aut anchoram sacram perfugere.

Fateor, inquam, ita videri, sed hoc tantum.

Quale, Et mihi minus libranti aliqua ad ita visum: creditumque inexpugnabile, cum turrim e longinquo spectarem. Nunc re ita poscente, & caelitus nunc nullus tota vi Capitolium illud impugnare, quare, capere, luteum satis & argillosum iudico, tamq; infirmum, vt Reges dedebeat loco tam imminuto, cu premuntur, includi, nec magnae gloriae mihi, aut victori cuiumq; futurum, cepisse. Inuadamus tamen, quoniam & textus & Deus iubent.

*I. Respondeo igitur; Ibi Ius non dici, quasi iussum p apocopen, quasi Deus hac a Regibus Israel geri iussit, quo modo vocem Iuris capi posse certum est.

Neq; dici pro licentia, aut permissione talis impune perpetrandi, qua Regibus Deus ipse concedat, sed pro licentia, qua Reges Israelitaru essent vsurpaturi, Regum barbarorum visum sequuti.

t. Reg. 8.
Prædium
licentio-
rum
quod,

Impug-
natum
variè.

i.
Interpre-
tatione
san iore;

Dupliciter enim po-
test genitiuus iste Re-
gū significare

1. Passiue,
2. Actiue.

*j. Passiue sic; *Ius Regū*, id est, quod Regi à Deo, à Na-
tura, à Ciuitate, à Populo, à Gente, à Consuetudine
aut aliter, vel imperatum, vel permissum sit. Actiue
stud (*hoc erit Ius Regū &c.*) significaret, Deum sibi
Regi futuro & posteris, aut imperare, aut permittere
in culpate facere, quæ ibi late dicuntur, quo sensu Li-
centiati isti & Priuilegiarij nostri, Herodem respicien-
tes. accipiunt, cum huc, quasi ad Omnilicentiam
asylum, confugiunt. Sic dicimus, leges seruorum, leges
uxorum, leges militum, non quas serui, aut uxo-
res, aut milites sibi condiderint, sed quæ illis posite
sint. Non enim seruorum est leges dare, sed accipere.

*ij. Actiue sic; *Ius Regū*, id est, quod Rex ipse vel sibi, vel
alijs decernit, quomodo dicitur Leges Solonis, leges de-
curgi, lex Moysi &c. quod ab ipsis sunt posite: Et hoc
modo ego hic accipi oportere contendo (vsq; Reg. 8. & 9.)
ne arx ista, vlli praesidio male Licentiaris istis esse pos-
sit; vt sit quasi dicat Samuel: Rex, qui vobis impera-
turus est, hæc & ista frequenter faciet dura & tyrannica,
& consuetudinem ita agendi sibi, vobis illa pascen-
di, sensim introducet, sed & volet credi, illa & similia
Regibus licita esse; Hic enim potentie abusus, Do-
gibus ferè in vsu est. Hic mos. hæc consuetudo impera-
tium est, hæc praxis, hæc licentia, hæc fingendi
iuris ratio, ea usurpatio. Hæc Regalia vocabantur.

Hebræum sanè nomen, idem quod *dispositio*, *mutatio*,
statum. Vide Genebrardum in Chronolog. li. 1. pag. 102.

Franc. Vatablus annot. 14. in 1. Reg. 8. sic ait: [vsq;]
vel, iudicium, quasi dicat, *His moribus, & hac consuetudine*
venitur erga vos Reges.

Ius vocat, consuetudinem similia perpetrandi, po-
testatem nimiam.

Scriptura enim sancta res aliquandò vocat nomi-
nibus, non quas ipsæ merentur, sed quibus vulgò vo-
cantur.

*2. Respondeo, impunitatem dumtaxat à iudicio humano denotari, & potestatem seu vim istà, nullo subditorum audente resistere, faciendi.

Ac tum, quod in hac sententia Herodi per fugium, ut nolit à Baptista audire *Non licet tibi* &c. quasi iure diuino ei omnia liceant?

Non enim diffitemur, ita ferè solere Reges, aut talia viribus regijs posse.

Ita autem, vti nunc dixi, accipiendum hoc esse, si dem faciunt, quæ sequuntur;

- Scilicet
1. Achabi reprehensio;
  2. Iezabelis vltio in agro Naboth;
  3. Regum & Tyrannorum differentia;
  4. Coniugij & regni similitudo;
  5. Ecclesie Doctoris censura.
  6. Legum multiitudo.

ij. Acceptio-
ne Iuris
pro impu-
nitate,
publica,

Quæ pro-
bantur
variè.

*j. Achabi grauis reprehensio ab Elia, de rapta Nabothi vinea.

Quod benè reprehenditur, non benè & iure exercetur.

Sed Rex Achab, qui sustulit Nabothi vineam, nil fecit, quam quòd textu illius iuris continebatur; *Agros quaque vestros, & vineas & oliueti optima tollet.* Accibat egregius ille Iuris regij textus: ab Elia grauiter, & benè, est reprehensus;

Ergò malè Achab qui vineam ademit. Ergò ius illud Regis, Regibus nullum ius omnia audendi facit.

Alioqui, Naboth potius ab Elia fuerat increpandus, qui Regi petenti, & quidem blandè, preee & pretio, ius suum non reddiderit.

Elias seditiosus & turbulentus, Regem accusans videntem iure suo.

Alterutrum necessarium, vel Achabum facientem, vel Eliam accusantem peccasse;

Sed hæcenus nemo sanus Achabum ab Elia temerè reprehensum, aut etiam Nabothum non concedèdo peccasse, adseruit. Ergò necessarium Achabum eripiendo, peccasse.

Deniq; cur Achabus voluerit vineam emere, cebat tollere?

Etiā Chrysoſtomus inconſultē Eudoxiam Arcadij vxorem de adempto Callitropæ viduæ gro reprehenderit? Abſit.

Dauid ius iſtud Regis neſcierit, qui arcem Omriæ buſæi non antè accipere acquieuit, ad alio Deo adificadum; quàm ille pretium iuſtū ſuſcepit. *ij. *relabelis vitio*. In agro enim cæſi, & vinea ſpoliati Nabothi, Regiæ ſanguinem canes diuino iuſtitiæ linxerunt.

Aut iniuſtè rapta vinea, etiā ſtate iure illo regis aut iniuſtè pena inſicta.

Nam cur Dominus tam barbarè Reginam, Regij filiam, Regum matrem tractari voluit, niſi iuſtè punierat, niſi quod ius illi diuinum iam olim vel impararat vel permiferat?

Si erat *in Regis* paſſiuo ſignificato, id eſt *in Regis* iunitus datum etiā vinearum tollendarum; cur ſolita vita pro vinea?

Cūr Dauid factus inſolentior; cur tot alij Reges ob inſolentias quiſq; ſuas, malè à Deo mulctati?

Quis æquus Iudex punit q; fieri præcepit aut permisit? Sed abſit, vt à iuſtiſſimo Deo dicamus & inuictam iram, & iniuſtè inferri.

Igitur *in Regis*, non ait præſcriptionem, aut permiſſionem Dei, ſed vſurpationem, ſed vſitatum Regij licentiam, ſed productionem, *in quantum incommo-*

bus erit viuendum, ſub Regibus, vt loquitur Iosephus. *ij. *Regum & Tyrannorum* differentia. Regem enim dicunt Principem qui Remp. ad vtilitatem communiæ adminiſtrat, qui oblitus quodammodo ſui, Genitum viuic: Tyrannum, qui ſibi: cum Rex ſit propter regnum, non regnum propter Regem, vt tutor propter pupillum, paſtor propter gregem.

An ergò credibile, Deum cunctarum rerum ſapientiſſimum ordinatorem res tam contrarias, Reges & Tyrannos, voluiſſe confundere, *quasi quem vna mensura*

in a confundit cogunt?

Josep. l. 6. antiq. c. 4. Vide Ribadeneira in Principe Chryſ. l. 2. c. 9. Elour. in Moſell. 4

Confu... centia, e... trandi, p... Nam... quæ egro... Privilegi... tere?... *ij... equi mu... Eſt po... Deus in... Rex... Hoc in... par Reg... Vig... gem eſſe... rodam... Reg... parata... confiro... Par... Et v... Ha... Rex... Ho... Re... F... C... Ta... Sur... Qu... Se... Ri... Ne... C... Qu... ſer... S... it D... Con...

Confudisset autem, facta tunc ac data Regibus licentia, eadem omninò, quæ Tyranni solent, perpetrandi, per illud (Ho. eru tus Regis &c.)

Nam quid aliud solet, vel audet Tyrannus, quam quæ egregium illud Ivs REGIS (quod Licentiati & Privilegiarij isti noui somniant) falso videtur permittere?

* iiii. Coniugij & regni similitudo. Caput regni Rex; Et utat mulieris vir.

Est populus sub Regis potestate? Et mulieri dixit Deus; mox a lapsu sub viri potestate eris. Genesis 3.

Rex in Regno suo, quam latè patet, Dominus est? Hoc in domo sua etiam est maritus. Feiè ynde quaque pat Regis & mariti regnum.

Virgo etiam iactatur adagium, Sux quemq; domi Regem esse, quod ab ipsa vsq; antiquitate manasse Rortodamus ex Homero comprobat.

Regis, & Ca. bonarij hospitis, sabelia id indicat, eũ parata Regi canula, ita vterque adagium illud verum conficitur;

Parce, inquit hospes quisquis es, misello,

Et vultu placido potens recumbe,

Hæc est canula, iam precor, recumbe,

Rex instat, tamen & precatur ille

Hoc domes mihi, tu prior recumbas.

Rex instat magis, ac magis roganti.

Frget nulli, us, & premit negantem.

Can nullis precibus mouere possêt,

Tandem, se volo, dixit, hic cubare,

Sum Rex ipse domi meæ, recumbe.

Quod vs, hoc volo (Rex ait) recumbo.

Seruit imperio, accubat que iussus,

Ridens obsequitur, veseri que secum

Non est hic dominus, sed Imperator.

Cicero libro 1. de Oratore tale regnum agnoscit;

Quare inquit, negasti, te fuisse laturo, nisi in regno meo es-

sei? id est in Tusculano, & domi meæ?

Sed nulli marito omnia in vxorem licere volu-

it Deas, non quæ iure ille Regio in libr. Reg posito

Io. VII.
seius lib. 1
epigram.

continentur, sed ipsos voluit certis omnino legibus coerceri.

Aliquas maritis leges Deus, alias homines potest: alioqui non expedit nubere.

Ergo nec Regum ius in Subditos illud esse videtur quod ibidem decretum esse noui isti Licentiam interpretantur; sed dumtaxat prænuntiauit quædam licentia Regum vtitatiora.

5. *Doctoris Ecclesie censura.* Gregorius enim Magnus sic in hunc locum: *Cum ergo ius Regis prædicatur, non in vnus carnali Præpositi conuersatione ostenditur, quod carnales ceteri ex tyrannide acturi sunt, non quod illi debeant imitari.* D. Gregor. lib. 4. ca. 2. in c. 8. 1. lib. Reg.

6. *Legum multitudo.* Diuinarum, Humanarum. Nam si verum est REGIBVS LICERE OMNIA, cur Deus olim tot leges Regibus, tot ipsi homines posuere?

Cur dictum; *Cum fuerit constitutus Rex, non multiplicabit sibi equos, nec reducet populum in Aegyptum, equitatis numero subleuatus?* Deut. 17.

Si maiora illa licent, cur non hæc minora?

Si Deus verbis illis, *HOC ERIT IUS REGUM* &c. Licentiam omnem Regibus fecit, & infra totos esse voluit; cur, ex ipsis ipsissimis quædam vetuit, quæ alia præcepit?

Cur sic ad Iosue, quasi ipsi soli data lex esset, & ab ipso solo imperatore obseruanda; *Confortare, & estis robustus valde, ut custodias & facias omnem legem quam præcepit tibi Dominus?*

Scilicet, ita iniquus in populos, & subditos omnes, fuerit æquissimus ille omnium legum & iurum fector Deus, ut ipsis tam multa præcepit aut prohibuerit; Regibus autem nihil omnino, sed OMNIA LICERE voluerit? Populum obprimere, Reges ad tollere ad Deos vsque?

Quam multis tam magna occasio vsurpandi Tolentianum illud: *Verum illud Chreme*

Dicitur, *U's summum, sepe summa malitia est!*
Cic. lib. 1. off. *Summum ius, summa iniuria, factum est*
iuxta unum sermone proverbialem.

Profecto: Si *Ius* illud *REGIS*, pro iure diuinitus
Regibus indulgenter concessio, accipi oportet; Deus
Opt. Max. *Ius* indignum sua Bonitate, *Ius* amarissimi-
mum, incoctum, & insalubre corporibus Rerum pu-
blicarum sorbendum propinauerit: *Ius* cicute, *Ius* e-
miale, *Ius* ad mortem pro antidoto miscuerit.

Matth. 17.

Dedit iugum, iugum ferreum, iugum indignum
non modo collo filiorum Adæ, sed ne boum quidem;
indignum illo, qui dixit *Iugum suum suauis, & onus su-
um leue; iugum, quod neque Patres nostri, neque nos porta-
re possimus.*

Act. 15.

Respondeo notandum, dici *Ius Regis, non Regum,*
ut solus Saulis illud fuisse intelligeres, non postero-
rum Regum gentis Israelitarum, non omnium, qui
reliquis Gentibus imperaturi essent.

Restri-
ctione ad
vnũ saulẽ,

Saulem enim tandem in Tyrannum multis modis
degenerasse, certum est.

Et id Deum permittere congruum fuit, ut iam mox
sub primi Regis dominatu, discerent, inutiliter se
Repub. formam, inaudita Dei dissuasionem, commu-
tasse.

Cui talia
permissa
vel iussa,
in populi
mox vlti-
oem,

Seruiet ei, ut sciant distantiam seruitutis meæ & serui-
tutis regni terrarum, aiebat olim Dominus. 2. Para-
lip. 12.

Nec alienum, credere, Sauli soli pleraque dura vel
dimitus impetata, vel permissa in Israelitas fuisse,
quasi tormenta, & pænas iustas iniquæ petitionis no-
ui dominatus, quæ iure & sine peccato exercere po-
tuerit, ac fortè cum merito, ut quiuis tortor, & iusti-
tiæ legitimæ minister, cum verberat, cum vrit, aut se-
cat meritos, ex iudicium placito, ac decreto. Non to-
torum, sed Prætor hæc facit.

Itaque nec hoc sensu vllum præsidium volentibus
REGIBUS LICERE OMNIA, ab his verbis, *Hoc erit ius
Regi &c.* Nam *Ius vnus, non est omnium; nec omnes
populi eadem, quæ Israelitæ, meruerunt.*

Ceterum si verum est REGIBVS LICENTIA, si hoc erit ius Regis, si ea Regum legitime re omnis gens libera, vt quondam Romani, regnum nomen oderit; iure omnis Respubl. decretum quod libi Roma, condiderit, ne Regem aliquando patere

Sueton. in Augusto 694.

Alterius non sit, qui suus esse potest
Suetonius enim refert auctore Iulio Maratone re paucos, quam Augustus nasceretur, mentes, quod Regem factum publice, quo denuntiabatur, turam Regem populo Rom. parturire; Senatū exterritum censuisse, ne quis eo anno genitus ediretur.

Cur enim Leunculus educetur, vt Leo factus in aia depradetur?

Cic. orat. pro lege Manil. Conciliatio per diuinitatem,

Ne verò ego, homo pacis, & amator charitatis, in Regio nomini, quod Romae aliquando & alibi, tam in actum fuit, vt afflictis eorum fortunis libérrime succurreretur, parum fauere cuiquam videas, quod edictum fauorem Regiarum Maiestatum, candidè subijciatur.

Notandum ergo Ius aliud esse

- 1. Diuinum,
  - 1. Naturae,
  - 2. Mosaicum,
  - 3. Christianum.
- 2. Humanum, Politicum,
  - 1. Ad ipsos Reges positum,
  - 2. Ab alijs actum.
- 3. Mixtum, Canonicum.

j. In ius diuinum Naturale, quo omnes aequales tenentur.

* 1. Diuinum, quod vel Deus ipse uobis indiderit, dederit per Angelos, vel per hominem Deum.

* j. Naturae. Nam & illud Deus animis omnium insculpsit.

Ioan. 1. Lux vera Christus illuminat omnem hominem uenturum in hunc mundum.

Rom. 2. Gentes, quae legem non habent, naturaliter eorum legis iuris faciunt, eiusmodi legem non habentes, ipsi libenter: qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, & in conscientia illis reddente illis conscientia ipsorum, & in iudicium cogitationibus accusantibus, aut etiam defendentibus & ceteris.

Tertull. apolog. c. 1. Omne malum aut timore, aut...

dere natura suffudit.

Aristot. lib. 1. Rhet. c. 13. Est quoddam Natura instum, & iustum, quod omnes vaticinantur, etiam si nulla inter se pactio sit.

Cic. orat. pro Milone. Est enim hec, Iudices, non scripta, sed nata lex, quam non didicimus accepimus, legimus, verum ex nativitate ipsa adripimus, haurimus, expressimus; ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus &c.

Ea enim nihil aliud est, quam liberalis communicatio legis aeternae, quam Deus rationabili creaturae, cum ipso modo ortu, praestitit.

Vnde in illud Rom. 2. Gentes quae ignorant legem, naturaliter quae legis sunt faciunt; dicit glossa, Etsi non habet legem scriptam, habent tamen legem naturalem, qua quisque intelligit, & sibi conscius est, quid bonum, & quid malum, de qua etiam ait psalmus; Signatum est super nos lumen vultus tui Domine &c. id est, impressum hominibus est divinum quoddam lumen, quaedamque mentis irradiatio, qua videat, quid bonum, quid ad salutem utile, quid non.

psal. 88. Domine in lumine vultus tui ambulabim. Et alibi: In lumine tuo videbimus lumen.

* ij. Mosaicum, ita dictum, non quod Moyses illud Mosaicum, condiderit, sed quod eius quasi baiulus, atque interpret fuerit.

* iij. Christianum, seu Evangelicum, quod mundo Christianum, proposuit Christus ipse Legifer noster, filius Dei, Ius num, aeternum & ultimum, caeterorum origo & plenitudo.

De cuius triplicis Iuris decretis, illud Regis Psal. Quae sua misit ad omnes aequae pertinet Reges populosque: Tu aequae omnia mandasti mandata tua custodiri nimis; facta tamen temporum commoda discretionem, ut ad mandata legis Mosaicae, ij tantum qui sub illa vixerunt: ad mandata Evangelicam, etiam qui sub ipsa; omnes vero ad Naturam aequae tenerentur.

Nemo tam eximijs, aut egregijs, ut in ordine his legibus, aut earum aliqua non cogatur. Profecto leges Dei scriptae

Virg. 1.
Æneid.

non scriptæ sceptrâ ligonibus æquant.

Tros Tyriusque mihi nullo discrimine agitur; pariter
privatorumque vinculum.

Ut Regum temenda; um in proprios greges imperium
ita Reges in ipsos imperium est Dei. Maiestatis læta,
greges Regesque æquè tenebuntur.

Non magis Alexandro, aut Cæsari, latrocinio
prædari iusto exercitu regna aliorum integra
quam pirata, sesquipedali scaphula, merces aut
uis peculia privatorum.

Non magis Herodi licet habere uxorem fratris
Iulii, quam mihi è fece vulgi mei, aut tibi tui.

Non cædibus pro libidine indulgere &c.

Regibus Lex etiam tota Naturæ ad vnguentum
quenda est, ut alteri faciat aut non faciat, quo modo
cum transgreditur alio velit.

Princeps illis que ex iure Divino & Naturali placet
ligatur. Bald. l. final. C. de Leg.

Illud Hadriani Imp. Reges oportet perpetuo
minisse, quo dicebat, Talem se præ se illorum Imperatorum
qualem sibi optasset privatus, id est leges Naturæ, Regum
Publ. servaturum. O dignam quolibet rerum potestatem
sententiam!

Aliter Regibus non licere, vel Ethnici ipsi etiam
militēs professi, qui Deorum iras aliter secum agere
tibus proposuere.

Ilioneus, Æneæ, ad Didonem Carthaginensium
Reginam, Orator, cum quaestus de feritate populorum
fortè regionum ministrorum esset, dicens; Hæc
prohibemur ævene,

Virg. 1.
Æneid.

Bella cient, primi que velant consistere terra, id est, si
litus quidem naufragis nobis permittunt, cuius pro
fessio ferè est occupantis, crudeles nimium, qui
communibus, etiam summa necessitate, vetant, sed
iecit; Si genus humanum, & mortalia remittit arma;

At sperate Deos memores sandi atque nefandi; id est, si
neminem timetis, aut nimium imbecilles nos, &c.
nostras putatis, qui possumus de vobis pœnas sumere,
aut gratiam referre; saltem vel sperate à Dijs immortali-

talibus seruati iuris naturalis, vel ab iisdem pœnam timere (quem sensum malim, sequutus Seruium, & pueritiæ mex præceptores, qui hic spero pro timeo interpretabantur) iuris. Naturæ violati. q. d. Vt Regibus omnia liceant, per humanarum vitium imbecillitatē ad resistendum; non tamen ius Naturæ licet, propter vitiōis diuinæ certitatem, violare.

Horat.

Raro antecedens scelestum deseruit pede

Pœna claudo, ait ille.

Nam cur in hæc iura plus liceat Herodi Regi, quam cuius homini?

Ecquid nobis quaeso in Iudicio illo Dei abibit, quod in Herode regium est, quum damnabitur in eodem quod homo est, quod homo hominem non gesserit, nec hominem vixerit?

2. In Ius humanū,

* 2. Humanum, politicum.

* 3. Ab ipsis Regibus positum.

De illo est, quod dicitur REGIBVS OMNIA LICERE.

Princeps solutus legibus traditur, hoc est, nulla iuris positiui solemnitate arctatur. Bald. l. final. C. de Leg.

Vt Regibus aliquid hic aliquandō liceat, dissimulatio magis deceat, & ipsos istud quoque ius cum primis seruare. Sic agitur Censura, & sic exempla parantur.

Chm Index alios quod monet, ipse facit. Ouid. 6. Fast.

Vt de hoc iure dicatur Reges esse supra leges, extorqueri quidem, sed inuitus tamen, patior.

Vel quod ipsi Reges posuerūt,

Illud Regis Assueri, ad Reginam Estherem, non pro te, sed pro omnibus hæc est lex constituta, huc quadrare possit, Esther 5.

Vt, ordinaria potestate, in hoc Ius REGIBVS NON LICEANT OMNIA, extraordinaria tamen illa & egregia, OMNIA LICENT.

Supra quod ipsi sunt, Matt. 26.

Sicut Deo Patri & impossibile erat, aut non licebat, ordinata potestate transferre calicem a Christo, nisi biberes illum (vnde & Christus iam iam passurus aiebat, Pater mi, si non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua.) Et idem possibile tamen erat absolula (vnde

(vnde & filius quoque ait, *Omnia tibi possit illa sumere vis potes:*) sic Regibus hic & non omnia licent, & licet omnia.

Nec insolens, ipsum Deum quædam etiam contra Ius & Ordinem a se initio positum facere (cuiusmodi sunt si magnis de causis, nec frequenter) quæ vel miracula, vel monstra adpellantur.

V. c. iam olim ita saxerat; *Cunctis diebus terra fructibus & mæsis, frigus & æstus, æstus & hiems, nix & pruina quiescent.* Gen. 8.

At quoties mutatus ordo tempestatum? quoties tenebre cre fecit Solem in meridie? Mementote temporum illarum ingentium in Ægypto, toto triduo, à Pharaone: & illarum, toto orbe, tres horas, cum de natura pateretur, & illarum, quæ in morte tam Cæsaris, quam Cocceij Nervæ Imp. contigerunt.

Saxerat iam olim, in sudore vultus sui revertere proprio. Genes. 3.

Qui non laborat, non manducet.

At tandem aliquandò, toros 40. annos, Israelitarum populus manducabat, & non laborabat.

Ordinem hunc quoque perpetuum idem violaverat, ut homines quinque digitis in quavis manuum quinque articulis in quolibet pede, & ex matre & femina omnes nascerentur, & ab Adæ lapsu omnino lapsi ire.

At quam multi cum sex digitis atque articulis prodierunt?

Et nonne Christus, contra rerum ordinem natus ex Maria virgine?

Nonne & aliquot Diui antè in vtero, prius quam gratia, renati Deo & facti sancti quam nati Mariæ, Ieremiam & Baptistam in his omnes numerant, quæque gemmam Virginum Mariam ne in peccatis eadem conceptam adfirmant, quibus facile adhaerentior.

Itaque, & Regibus, viuis Dei imaginibus, in sum ipsorum leges, aliquid nonnunquam licet, dum & in rō, ut a magnis causis id vsurpent.

Hinc illud, *Eius est legem violare, cuius est condere.* Subesse tamen magis expedit.
Plus deceat tamen (senso meo) & hoc ipsum Ius suam ab ipsis autoribus ritè seruari, idque varijs de causis.

* i. *Ne illud iactetur in Reges; Alligant onera graua, & importabilia, & imponunt in humeros hominum, digiti autem suo nolunt ea mouere Matth. 13.*

* ii. *Ne inrudentiè notentur, qui cum leges sancirent, hæc aut illa non viderint; neque de his aut illis, ob quæ contra leges ab ipsis agitur, exceptiones legibus adhaerint, dicendo sic aut he; Ita fiet, nisi forte hoc aut hoc acciderit.*

* iii. *Ne alios ipsi doceant Ius à se positum violare & leges refingere.*

Videntur imperia, primum ipsa imperantium obedientia facienda.

Sic agitur censura, & sic exempla parantur. Cum iudex alios quod monei, ipse facit. Ouid. libr. 6.

Fast.
Alphonſus improbè agere Principes dicebat, qui alijs honestè decoreque viuendi legem præſcriberent, ipsi verò nihilo temperatiores se præberent. *Panormitani l. c. de reb. gestis Alphonſi.*

Maximi quique hic admodum religiosi.
Impiis Deus ipse, qui quædam sua quasi fata nunquam immutat.

Augustus Imp. quum aliquando legem tulisset de Adulteris, quo modo iudicandi essent de hoc crimine delati, & quo modo conuicti puniendi; aliquantò post, itz impotentia, irruit in adolescentem delatum, quod cum Iulia ipsius Augusti filia commercium habuisset, eumque manibus verberauit. Itaque quum adolescentens exclamasset, (*Legem tulisti. ô Caesar.*) Tantâ penitudine adfectus est, vt eo die cœnam capere recusaret. In sua, tamque atroci iniuria tantus Imperator sic doluit legem à se latam violatam. *Roterodamus lib. 4. Apophth. ex Plut. in apophth.*

Lycurgus Rhetor, legem quam tulerat, ne in vxoris quidem gratiam abrogare voluit, potius multâ, quâ addi-

addiderat, de suo dependit.

1 Reg. Saul Rex, vix Ionathæ filio, vix poenam
tis remisit, quod contra suam edictum, iumma
necessitate, vel tantillum mellis delibasset.

Saleucus Rex Locrensiū, ne legem de expun-
dis adultero oculis teneret, cum filius eius au-
ter probatus esset, vnum ipse sibi, filio alterum
uit eruendum.

Diodorus Sic. biblioth. Hieron. Card. li. 3. de consol. De Diocle Syracusanorum Legislatore, ex Di-
ro Siculo; de Saletho Crotoniorum Principe et
ronymo Cardano, suorum in leges suas peccata
in seipos vindicibus, quæ dixi supra, dictione
petam, vos ipsi cogitatione repetite.
Verbum meum, Rex meus, aiebant scilicet illi
vti & debeant Reges omnes.

D. Ambros. ep. 32. D. Ambrosius sapienter & fortiter ad Valen-
num; *Præscripsisti alijs, præscripsisti & tibi. Leges con-
perator fert, quas primus ipse custodiat.*
Vel quod à maiori-
bus posi-
tū accepe-
rūt priore
stabilius.
** ij. ab alijs acceptum, vel Regibus aut Impera-
ribus; vel Legislatoribus antecessoribus suis, vel
ab ipsa Repub. cum se, seruandi tamen talis aut
pacti conditione, habendam regendamque
id est, dedit sui potestatem.*

Io. Molan. lib. 4 de fide rebel- libus ser- uanda resp. ad obiect. 10. *Hu. perimen (ait Molanus) pacta inter subditos
Prin. ipem in inauguratione muta... Ad que aliquando ob-
ijciuntur pena amittendi Principatus.*
Plutarch. tom. 2. vic. in Pyrrho. Mors erat vt in Palla-
rone (Molossie locus est) Reges Ioui Areo (Marte)
seu bellicosiū Latini dicerent sacrificantes iuramentum
se populo obstringerent imperaturos sese secundum
ges: ac vicissim iurare: populus, ex legum præscripto se
conseruaturum. Bene hoc Ioui Martio, vt subindica-
tur Iouem bello & discordijs vindicaturum si qua
pars pacto non staret.

Sic ergo iuratis multò minùs licere arbitror
nia.

An non Pactorum, conuentorumque confidat.
Magnos, Paruos æquè obligat? Imò non æquè, sed
Magnos maximè. Nam si fidem Nobilis & gentilis
fer

sen Patrii, quasi Iurifuradi & Sacramenti maximi loco usurpant.

Seruanda autem maximè pacta Regum cum subditis & amicis, cum omnium calculo fides etiam hosti sit seruanda.

Manus scilicet sibi ipsi, vt dicitur, sic ligauerunt, vt pro libito irritare, aut reuocare non possint.

* i. Ne nosam perfidia toti Regum classi inurant.

* ii. Ne obicibus sempiternis viam fidei sibi habende in fœderibus percutiendis, & pacibus perficiendis, claudant.

* iii. Ne posteris fenestram, ad suarum quoque legum violationem, dum ipsi illas maiorum violare & ante quare audent, aperiant.

* iiii. Ne credibile faciant, illud vel Solonis, vel Anacharididis, vel ytriusque, quo leges telis araneorum comparabantur. *Vt enim (aiebāt) araneorum telus corui perimpuit, musca inhaerescunt; Sic leges plebeculam imbellem vexant, a potentibus impune violantur.* Valer. Max. li. 7. c. 2. & Stob. ser. 431.

Posteritatem cum faceris aliquis, & sapiens stulti imitator, scopis tabulas legum & decretorum publicas vertere, ac tum, si increparetur a quoquam, iuste respondere; nihil se mali agere, sed telis araneorum parietes curia repurgare, alioqui oculos curiosiores offensuris.

* v. *Vt Denm imitentur. Fidels Domiuu in omnibus verbis suis iurauit Dominus David veritatem, & non frustrabitur eum &c.*

De illis ergo legibus dicere nō est illud Plinij, *Principi eas nemo scripsit.* Nam quibus alijs ab ipso? Trecentis cæcis Partiensibus?

S. Ludouicus Gallie Rex piè in suo testamento (quod in thesauro Francia fertur à seruari) ad Philippum filium & heredem suum; *Iustas tui Regni leges obserues.*

Vel Biantis Censura, *Is Princeps optimus, qui vitur Patrie legibus.*

Et Solon percontatus, qui salua posset esse Resp. *Si times, inquit, Magistratui obediant, Magistratum autem*

A a legibus

Plin. in paneg. Traiani

legibus. Stob. ser. 41.

Agefilans aiebat bonum Imperatorem legum imperare oportere. Plut. in apophth. Lac.

Plebi imperent moderni, id est, Magistratus. Magistratui, maiores, id est, leges molque morum.

Theopompum Regem Lacedaemoniorum inquam satis quicquam laudauerit, qui ad hoc leges servus esse voluit, ut etiam primus Ephoriam, id est magistratum instituerit, ita dictum a *εφορα* quod est intueri, quod ad civitatis salutem, in legibus intentos haberent oculos, adeoque regiae potestatis tunc essent oppositi, ut postea Romae Tribuni imperio Consulari. Censores sibi, & recognoscere potestatis suae aliquos volebat esse, nec mediocriter laudatos.

Studebat scilicet Rex ista modestia regni stabilire, atque exemplo impugnabat adulatorum insinuationem, REGIBVS LICERE OMNIA.

Cum enim ei aliquando vxor, paulo licentia maioris audior, dixisset, egisse illum creaturam Ephoriam, ut maiorem potestatem relinqueret; Relinquam inquit diuturniorem. Valer. Max. l. 4. c. 1.

Plut. in
Lacon.
apophth.
Zon. tom.
2. in Traian.

Demaratus etiam modestè, qui percontanti, quomodo Sparta exularet, cum Rex esset, respondit, Quomodo Reges sunt in ea potentiores, insinuans Reges subesse legibus.

Traianus Imp. quum gladium potestatis in Prætori Romano tradens, dicebat, accipere potestatem, contra se, si malè gereres Rem. an non docebas, ceteri Imperatores imperijs legum subesse?

Nonne hoc ipsum Aegyptiorum Reges, qui Magistratibus tale iuramentum præscribebant, se Regibus mandatis, si cum equitate pugnarent, morem non esse gerere? Quale Iusiurandum etiam Philippus Pulcher Galorum Rex dicitur suis imperasse.

Nonne id ipsum Antiochus Tertius qui Ciceroni scripserat, ut si quid per literas fieri iuberet, quod legibus aduersaretur, non curarent, quasi esset ipso necio scripsisset. Eras. l. 5. apophth. ex Plut.

Ingenue illi professi sunt, sibi, etsi maximis Regibus, non omnia tamen licuisse, saltem maiorum instituta sequi oportuisse.

Ex quo fit, vt tanto minus Christianis Regibus liceant omnia, & non raro possint, imò debeant, Ecclesiastice Iohannifare, & illud Baptiste inculcare; Non licet tibi habere uxorem fratris tui &c. non licet tibi, hoc dicere, hoc agere &c. ó Rex, ó Imperator &c.

Et Tyrannica vox fit illa Vitoldi Lithuanie Ducis, qua dicere solebat, Plebem legi, legem autem Principi subiectam esse oportere. Aeneas Syl. lib. 4. comment. in res gestas Alphonfi.

Vbitamen Herodes aliquis cõtigerit adulter, incestus, polygamus, tyrannus &c. dicat priuatus quisque secum, quod olim Sinnuesani Concilij Patres ad Põntificem Max. penitentem, quod Dijs etsi per vim sacrificasset, Summa sedes à nemine iudicatur, potius quam priuatus Herodi manus inferat violentas. (In Reges legirupas vt procedendum.)

Que enim ad Rempub. spectant, non sunt à priuatis personis huc non autoratis, aut tractanda, aut peragenda, in quibus est cum primis Tyranni occidium. Fieri enim potest, vt Magistratus, & ordines populi, iudicent violentiam & tyrannidem eius esse ad tempus tolerandam, ne Respubl. ex vnus nece grauiora capiat detrimenta.

Expectet aut diuinam vltionem, aut publicam auctoritatem.

Ioan. Molanus, Genes, populi que Ordines, sibi ferè reituisse imfranandorum Regum: cui nulla temporis prescriptio obesse potest. To. Molan. lib. 4. de fide rebel-

D. Thõ. l. i. de regimine Principũ c. 6. Vide ut magis, contra tyrannorũ seueritiam, nõ priuata presumptione aliquorũ, sed auctoritate publica procedendum. Primo quidem, si ad ius multitudinis alicuius pertineat sibi prouidere de Rege, nõ inuisitẽ ab eadem Rex institutus, potest destitui, vel refranari eius potestas, si potestate regia tyrannicè abutatur. Nec putanda est talis multitudo infideliter agere, tyrannum destituens, etiam si eidem in perpetuũ se autẽ subiecerat. Quia hoc ipse meruit, in multitudinis regimine se non fideliter. lib. seruaada respõ ad obiectõ.

ter gerens, ut exigit Regis officium, quod ei p[ro]p[ri]o subditis non referuetur. Est post pauca, si vere alicuius superioris pertineat, multitudini prouidere lege, expectandum est ab eo remedium contra Tyrannidem. Sic Archelai, qui in Iudæa, pro Herode suo regnare iam cœperat, paternam malitiam in Iudæis contra eum querimoniam ad Cæsarem Iulium deferentibus, primo quidem potestas diminuitur, & mediocritate regni sui contenti fratres diuisa. Deinde, cum nec sic à tyrannide competeretur, à Tiberio Cæsare relegatus est in exilium, apud Lugdunum Gallie ciuitatem. Quod si omnino contra tyrannidem auxilium humanum haberi non potest, recurrendum est ad Deum omnium Deum, qui est adiutor in opportunitatibus tribulatione.

Omnia tentanda, ne vnctis Domini manus moriantur.

Nonne vides trecentos aut circiter annos Iudæam continuam Regum Aegypti, mox à Ioseph morte, tyrannidem tulisse, nunquam tamen armis oppressisse?

To. Molan. Et notandum cum Molano, non indicandos etiam in lib. 4. de Ordinibus populi, Reges pro priuatis delictis, quale erat infide rebel. micidium & adulterium Davidis, sed pro ijs, quibus publicis seruius enertitur.

ad obiect. * 3. Mixtum, Canonicum seu Ecclesiasticum. Et tunc Reges pariter cum populi face teneri quis Cardinalium vnquam dubitauit? Hoc iure quam multa Regibus non licent!

Profuerit legere librum Gulielmi Rossæ de iusta Reipub. Christianæ in Reges impios & hereticos autoritate, eruditissimum iuxta & facundissimum.